

Oslo

Bydel Alna

Innsiktsrapport for Operativt SaLTo

Områdesatsningene i Oslo, Delprogram oppvekst og utdanning
Bydel Alna, høst 2025

Innholdsfortegnelse

1.0 INNLEDNING	4
2.0 HOVEDFUNN OG ANBEFALINGER.....	8
3.0 OM INNSIKTSARBEIDET.....	11
3.1 MANDAT.....	12
3.2 KVALITATIVE INTERVJUER OG INNSAMLING AV INFORMASJON.....	13
3.3 BEARBEIDING OG ANALYSE AV INTERVJUMATERIALE.....	13
4. DAGENS SITUASJON PÅ FURUSET.....	14
4.1 BAKGRUNN FOR OPERATIVT SALTO-PROSJEKTET.....	15
4.2 SITUASJONSBESKRIVELSE FRA POLITIET FRA 2025.....	16
4.3 MÅLGRUPPENE.....	18
4.4 NÆRMERE BESKRIVELSER AV MÅLGRUPPENE.....	18
5.0 DRIVERE FOR ØKT UNGDOMSKRIMINALITET I BYDEL ALNA.....	24
5.1 OMRÅDEKONFLIKTENE OG KONSEKVENSENE AV DEM.....	25
5.2 RUSMISBRUK OG PSYKISK UHELSE – BARRIERER FOR BEDRE LIVSVALG.....	29
5.3 SOSIALE MEDIER SOM DRIVER I KONFLIKTENE.....	31
6. DET FOREBYGGENDE ARBEIDET I BYDEL ALNA.....	34
6.1 SYSTEMATISK TILNÆRMING I ENDRINGSARBEID OPP MOT LOKALSAMFUNN.....	35
6.2 LÆRDOMMER FRA TIDLIGERE PROSJEKT SOM NÅ ER IMPLEMENTERT I BYDELEN.....	37
6.3 SALTO-ARBEIDET/NETTVERKET.....	39
6.4 OSLOSTANDARD – OSLOMODELLEN FOR ÉN-TIL ÉN-OPPFØLGING.....	40
7.0 MÅLGRUPPENES EGNE STEMMER.....	41
7.1 INTERVJUER MED UNGDOMMER I BYDEL ALNA.....	42
7.2 SITUASJONEN TIL FORESATTE.....	44
7.3 HVA BLIR VIKTIG I ARBEIDET MED OPPFØLGING AV UNGDOMMER, SØSKEN OG FORESATTE?...	46
8.0 UTFORDRINGER I DET TVERRFAGLIGE SAMARBEIDET.....	47
8.1 FRAVÆR AV SAMARBEID SATT I SYSTEM.....	48
8.2 UKLART ANSVAR I SAMARBEIDET VED OVERGANG TIL 18 ÅR.....	50
8.3 SAMARBEIDET MELLOM NAV OG ANDRE BYDELSTJENESTER.....	51
8.4 BEHOV FOR MER SAMARBEID OM FORELDRE.....	52
8.5 BARN MED SPESIELLE BEHOV.....	52

8.6 ATSKILT PSYKISK OG FYSISK HELSE.....	53
8.7 SAMARBEID SKOLE – ANDRE TJENESTER.....	54
8.8 SAMARBEIDET MELLOM NÆRPOLITIET I BYDEL ALNA OG BYDELEN.....	57
8.9 SAMARBEIDET MED FURUSET IF.....	58
8.10 POTENSIALE TIL FORBEDRINGER I DET TVERRFAGLIGE SAMARBEIDET.....	59
9.0. SVIKTSONER.....	60
9.1 FRAGMENTERT ARBEID OG UKLARE ANSVARSFORHOLD.....	61
9.2. BEHOV FOR SYSTEMATISK PÅRØRENDEARBEID.....	63
9.3 BEHOV FOR SYSTEMATISK KONFLIKTLØSNINGSARBEID.....	64
9.4 BEHOV FOR RUSBEHANDLING OG PSYKISK HELSEHJELP.....	64
9.5 BEHOV FOR JOBB TIL UNGDOM.....	65
9.6 BEHOV FOR HELSERELATERT KOMPETANSE.....	66
9.7 BEHOV FOR TIDLIG INNSATS HOS DE YNGSTE.....	66
9.8 BEHOV FOR FLERE TILBUD TIL UNGDOM MELLOM 16 –18 ÅR.....	67
9.9 BEHOV FOR MER TILGJENGELIGE TJENESTER.....	67
9.10 LANG VENTETID PÅ STRAFFEREAKSJONER.....	68
9.11 OPERATIVT SALTO-MODELLEN SOM SVAR PÅ SVIKTSONER.....	69
10.0 AVSLUTTENDE KOMMENTAR.....	70
11.0 VEDLEGG.....	72
VEDLEGG 1: INNSATSER I BYDEL ALNA SOM OPERATIVT SALTO VIL BYGGE PÅ.....	72
VEDLEGG 2: ANDRE RELATERTE INNSATSER I OSLO KOMMUNE.....	77
VEDLEGG 3: HVA SIER FORSKNINGEN OM BARNE- OG UNGDOMSKRIMINALITET?.....	85

Oslo

1.0 INNLEDNING

Denne rapporten skal handle om hvordan Bydel Alna kan jobbe mer helhetlig, tverrfaglig og tverretatlig for å redusere og forebygge barne- og ungdomskriminalitet på Furuset. Det er en økende bekymring knyttet til barne- og ungdomskriminalitet, ikke minst aktualisert gjennom to saker som fikk stor mediedekning i september 2025 hvor det mistenkes at mindreårige er rekruttert av kriminelle nettverk til å utføre kriminelle handlinger.¹

Alle barn og unge har etter FNs barnekonvensjon og norsk lov rett på gode oppvekstvilkår. Barn og unge trenger å bli sett, hørt og føle på mestring. Til tross for rettigheter på papiret blir ikke disse rettighetene realisert for alle barn og unge i Norge, av ulike grunner. Mange familier i Bydel Alna og i delbydel Furuset har store levekårsutfordringer. Det kan medføre at noen barn og unge kan vokse opp i problematiske oppvekstvilkår hvor de blir sårbare for å bli rekruttert inn i kriminalitet. Konsekvensen kan bli at disse barna og ungdommene ikke får ta del i en normal ungdomstid som andre barn og ungdommer som vokser opp i Norge tar for gitt.

Bakgrunnen for opprettelsen av Operativt SaLTo-prosjektet var en bekymring for utviklingen i barne- og ungdomsmiljøet på Furuset, der en så at stadig yngre barn og ungdommer ble involvert i konflikter og kriminalitet. Områdekonflikten mellom Furuset og Trosterud/Haugerud har fanget mange barn og unge i bydelen i en konflikt som har inngripende virkning i de unges liv. Det er også en økende bekymring knyttet til søskenrekruttering inn i kriminalitet, der yngre søsken arver konflikter fra eldre søsken, og på den måten blir rekruttert inn i kriminalitet.

Ungdommer som blir siktet for en kriminell handling kan få satt livet på vent, i påvente av en reaksjon. Et hurtigspor for unge under 18 år i Oslo ble innført fra 1. desember 2024, noe som vil gi en raskere reaksjon.² Det som skjer i hurtigsporet rettet mot den enkelte ungdom, kan også få betydning for arbeidet med grupper av ungdommer og konfliktene. Det er viktig at ungdommer som blir involvert i alvorlige voldshendelser mot andre

¹ <https://www.nrk.no/direkte/xl/slik-rekrutteres-barn-av-kriminelle-nettverk-til-a-bega-kriminalitet-1.17591752>

² Hurtigspor for U18-saker i Oslo, februar 2025.

ungdommer opplever at det får en reaksjon, og at de blir ivaretatt i henhold til deres alder.

Riksrevisjonen publiserte 18 juni 2025 en rapport der de kritiserer de statlige myndighetenes innsats mot barne- og ungdomskriminalitet. Det understrekes i rapporten at tjenestene i det forebyggende arbeidet i kommunene må ha tydelig definerte roller og at tjenestene må være dimensjonert til å ha nok kapasitet og fleksibilitet til å hjelpe og følge opp til riktig tid. Det er nødvendig at man kan snu seg raskt og gi personlig og tilpasset hjelp når behovene oppstår. Riksrevisjonens undersøkelse viser at grensene er uklare mellom de ulike tjenestene som skal følge opp barn og unge, og at tiltakene ikke alltid treffer de unges behov. Rapporten understreker viktigheten av forebygging, som kan spare samfunnet for store økonomiske kostnader og betydelige menneskelige lidelser.³

Bydel Alna har over flere år jobbet systematisk med endringsarbeid opp mot lokalsamfunn i det kriminalitetsforebyggende arbeidet i bydelen, med rekruttering av unge personer som har vokst opp i bydelen, med lokal kompetanse. Forsker og sosialantropolog Monika Grønli Rosten, som har skrevet doktorgrad om hvordan den er å vokse opp på Furuset, påpeker at tilnærmingen med å jobbe opp mot lokalsamfunn er en konsekvens av tenkningen i områdeløftarbeidet, men også det massive nabolagsstigmaet som flere delbydeler i bydelen har slitt med, og den kollektive motstanden som det har skapt. Det har ført til en kollektiv vilje hos de ansatte til å endre situasjonen til det bedre, noe de har tatt med seg inn i tjenestene. Den lange tradisjonen bydelen har med å jobbe forebyggende både opp mot lokalsamfunn og individer, med systematisk endringsarbeid ut mot ungdomsmiljøene har også påvirket forebyggingsarbeidet med enkeltindivider.⁴

³ Riksrevisjonens undersøkelse av myndighetenes innsats mot barne- og ungdomskriminalitet, Dokument 3:15 (2024-2025)

⁴ Ekspertinnspill på sprint for Operativt SaLTo-prosjektet 8.04.25 av Monika Grønli Rosten ved NOVA, Oslo Met og epostkommunikasjon datert 13.10.25.

Barne- og ungdomskriminalitet er beskrevet som en samfunnsflope eller et mangefasert 'wicked problem', som ingen tjeneste alene kan løse. Bydel Alna så derfor et behov for å utvikle en ny måte å jobbe på som kan redusere og forebygge barne- og ungdomskriminalitet på en mer målrettet måte. Denne innsiktsrapporten skal bidra til kunnskapsgrunnlaget for å utvikle en ny samarbeidsmodell for et mer helhetlig samarbeid på tvers av sektorer og tjenester for å redusere og forebygge ungdomskriminalitet.

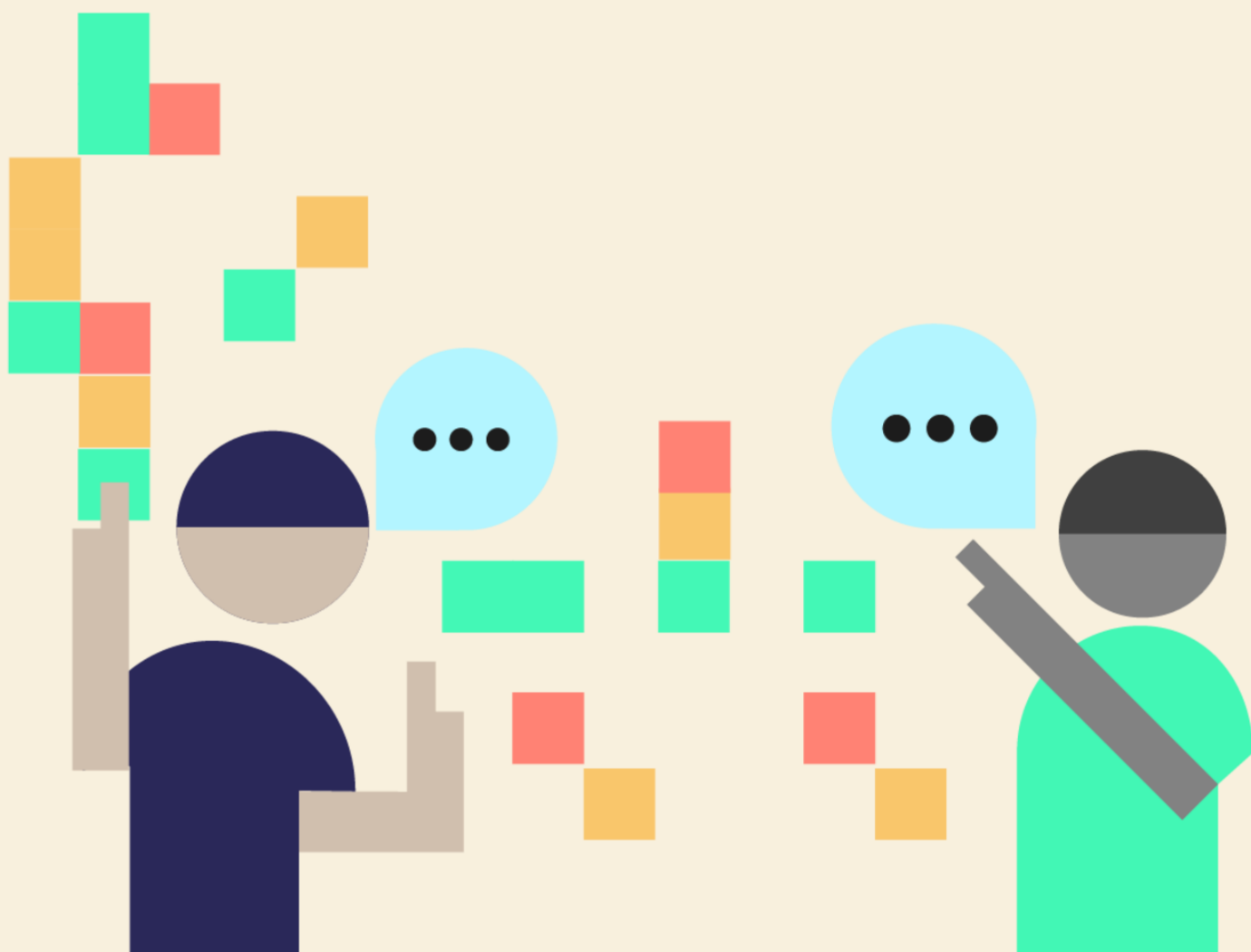
Selv om mange av bydelens tjenester er i kontakt med deler av målgruppene for Operativt SaLTo, er det ingen av tjenestene som jobber med målgruppene i sin helhet. Med denne rapporten ønsker vi å beskrive problemkomplekset med ungdomskriminalitet på Furuset og ha et hovedfokus på samarbeidsutfordringer, sviktsoner og hvordan samarbeidet om målgruppene kan forbedres.

Oslo

2.0 HOVEDFUNN OG ANBEFALINGER

Det fremstår som at målgruppene for Operativt SaLTo-prosjektet i stor grad går under bydelens radar og at de har lite kontakt med bydelens tjenester.

Anbefalinger:

- Sette samarbeidet mellom tjenestene som må være involvert i arbeidet med å redusere og forebygge ungdomskriminalitet i system gjennom et forpliktende tverrfaglig og tverretatlig samarbeid – og sikre lederforankring for dette samarbeidet.
- Lage prosedyrer og skriftlige rutiner for det tverretatlige- og tverrfaglige samarbeidet, slik at arbeidet blir fulgt opp og koordinert på en god og faglig måte.
- Utvikle en rutine for innhenting av informert samtykke fra målgruppene, slik at informasjon kan deles effektivt mellom samarbeidende tjenester.
- Øke tjenestenes evne til å oppdage og fange opp barn og unge i risikozonen.
- Bedre tjenestenes tillit hos ungdommene, deres søsken og foresatte, og bygge tillit mellom tjenestene.
- Drive oppsøkende sosialt arbeid for å bygge tillitsrelasjoner over tid med ungdom, foresatte og deres søsken for å komme i posisjon til å tilby støtte og oppfølging fra bydelens tjenester.
- Gi det oppsøkende arbeidet en tydeligere struktur med klare rutiner, rammer og dokumentasjon av arbeidet.
- Utvikle det oppsøkende sosiale arbeidet i tråd med målgruppens behov, med fleksibel arbeidstid på kvelder og i helger, samtidig som de ansattes HMS ivaretas.
- Sikre hurtig psykisk helsehjelp for ungdom i målgruppen, deres søsken og foresatte som ønsker det.
- Sikre rask tilgang til rusbehandling for ungdom som har behov for det, både for de over og under 18 år.
- Sikre at ungdom og deres familier får raskere tilgang til øvrige tjenester som de trenger fra bydelens side.
- Utvikle et mer strategisk samarbeid mellom alle de forebyggende tjenestene (miljøarbeidere/feltere) i bydelen slik at det forebyggende arbeidet kan bli styrket.

Områdekonfliktene i Bydel Alna er en negativ driver for ungdomskriminalitet ved at de fører til voldshendelser, bevæpning, rusmisbruk og psykisk uhelse hos målgruppene. Konfliktdemping-/løsning kan medføre bedring i ungdommenes psykiske helse og ta bort noe av behovet for rusmisbruk.

Anbefalinger:

- Jobbe systematisk med konfliktløsning i ungdomsmiljøene og mellom ulike grupperinger involvert i (område-)konfliktene.
- Jobbe systematisk med megling mellom ungdomsgrupper i konflikt og følge opp at avtaler som blir inngått som resultat av megling/dialogmøter blir overholdt.
- Involvere foreldre i konfliktløsningsarbeidet og være tett på involverte ungdommer slik at handlingsrommet for at konfliktene blusser opp igjen reduseres.
- Utvikle arbeidsmetodikker opp mot ungdomsmiljøene for 'fredstid', for å kunne være i forkant og drive reelt forebyggingsarbeid, ikke bare brannslukking.
- Tilrettelegge for aktiviteter på tvers av delbydeler slik at barna i bydelen tidlig kan bli kjent med jevnaldrende barn i andre delbydeler.
- Utforske muligheter for å redusere negative effekter av sosiale medier og spredning av voldsvideoer gjennom sosiale medier, både som driver for at nye og gamle konflikter gjenoppstår, og som medium for å rekruttere yngre inn i kriminalitet.

Bakteppet for barne- og ungdomskriminalitet er utsatte levekår, barnefattigdom og at barn og unge i målgruppen lever i et stort utenforskap.

Anbefalinger:

- Jobbe for at deltidsjobber/fulltidsjobber blir tilgjengelig for ungdom slik at de kan tjene sine egne penger på lovlig vis.
- Anerkjenne nødvendigheten av å jobbe med de bakenforliggende årsakene og driverne til ungdomskriminalitet – fattigdomsproblematikk, utsatte levekår, manglende mestring av skole, konflikter, sosiale medier, psykisk uhelse og rusmisbruk.

3.0 OM INNSIKTSARBEIDET

3.1 MANDAT

Mandatet for innsiktsrapporten var å beskrive utfordringsbildet med barne- og ungdomskriminalitet på Furuset, målgruppene for prosjektet med ungdommer 12-24 år, deres foresatte og søsken, og hvordan tjenestene i bydelen jobber med disse målgruppene. Rapporten vil beskrive hvordan tjenestene samarbeider seg imellom internt i bydelen, og eksternt, med skole, politi og andre relevante aktører, og gi en analyse av sviktsoner. Med sviktsoner mener vi at tjenestene kan være mangelfulle, at tilstrekkelig samarbeid mellom tjenestene ikke er på plass, at det er et fravær av systematikk i arbeidet eller fravær av tjenester.

En målsetning med rapporten er at den skal produsere ny kunnskap for bedre samhandling mellom tjenestene og legge grunnlag for en mer helhetlig tilnærming til arbeidet med ungdomskriminalitet. Rapporten skal gi anbefalinger for hvordan bydelen kan styrke samarbeidet internt og eksternt for å redusere og forebygge ungdomskriminalitet. Innsiktsrapporten skal gi et kunnskapsgrunnlag for å utvikle de øvrige leveransene i prosjektet (utvikling av modellen Operativt SaLTo, nye samarbeidsstrukturer og modell for mobilisering av foresatte).

Mandatet legger vekt på at målgruppenes egne stemmer skal bli hørt i innsiktsarbeidet. Vi har intervjuet et begrenset utvalg ungdommer og ett søsken, og gjennom disse intervjuene fått noe informasjon om hvilken hjelp de har fått av bydelen, hvordan de har opplevd den hjelpen de har fått og hvordan de tenker at bydelen kunne hjulpet dem bedre. Vi har i denne perioden imidlertid ikke lyktes med å få foresatte til å stille til intervju, og det har også vært utfordrende å finne søsken og ungdommer som ønsket å bidra med sine erfaringer. Kapittelet om brukerstemmer er derfor supplert med informasjon fra ansatte i bydelen som har jobbet tett på disse målgruppene, og andre rapporter om arbeid med foresatte/familier til utsatt ungdom. Det vi har erfart av utfordringer knyttet til å rekruttere intervjuobjekter for innsiktsrapporten er nettopp viktigheten av å få på plass en tillitsfull relasjon mellom familiene og de ansatte fra bydelen, for å komme i posisjon til å kunne bistå dem med den hjelpen de trenger. Dette er en viktig lærdom å ta med i det videre arbeidet.

3.2 KVALITATIVE INTERVJUER OG INNSAMLING AV INFORMASJON

I arbeidet med innsiktsrapporten har vi foretatt kvalitative intervjuer med ansatte fra en rekke tjenester i bydelen; leder for Alna barnevernstjeneste og leder og miljøarbeidere i Forebyggende ungdomsavdeling samt prosjektleder for Oslostandard en-til-en oppfølging, SaLTo-koordinator, leder for Alna miljøarbeidertjeneste, leder og ansatte i Navs ungdomsavdeling, miljøarbeidere og ledere i Enhet for kultur, møteplasser og fritid (KMF), samt klubbleder på FUBIAK. Vi har også intervjuet teamleder for Nærpolitiet i Bydel Alna, rektor ved Granstangen ungdomsskole og ansatte ved elevtjenesten ved Hellerud videregående skole, samt daglig leder og tidligere daglig leder i Furuset IF. Prosjektlederen for Brobyggerprosjektet i Bydel Grorud, en skoleinspektør på Ellingsrud ungdomsskole og en miljøarbeider fra Trosterudklubben er også intervjuet, foruten en prosjektutvikler med erfaring fra et lignende prosjekt i en annen bydel i Oslo. For å få inn målgruppenes egne stemmer har vi intervjuet et utvalg ungdommer i alderen 16-20 år og ett søsken.

3.3 BEARBEIDING OG ANALYSE AV INTERVJUMATERIALE

Datamaterialet er samlet inn ved hjelp av kvalitative intervjuer, basert på semi-strukturerte intervjuguider tilpasset tjenestene intervjuobjektene representerte. De fleste intervjuene er spilt inn og transkribert ved hjelp av programmet Autotekst.⁵ Datamaterialet er kategorisert og analysert i tråd med hovedspørsmålene i intervjuene.

⁵ Intervjuet med et søsken og en ungdom på 16 år ble ikke tatt opp på bånd, men kun tatt notater fra.

Oslo

4. DAGENS SITUASJON PÅ FURUSET

4.1 BAKGRUNN FOR OPERATIVT SaLTo-PROSJEKTET

Bydel Alna har i flere år jobbet med å forebygge ungt utenforskap og kriminalitet. Dette arbeidet er gjort gjennom bydelens tjenester med fritidsklubber, barneverntjenestens forebyggende ungdomsavdeling og Oslostandard for én-til-én oppfølging av ungdom i høy risiko for negativ utvikling med alvorlig og gjentagende kriminalitet, SaLTo-arbeidet og OT-tjenesten. Likevel ser man at antall ungdom som begår kriminalitet øker og både bydelens ansatte, nærpoltiet, skoler og frivilligheten i området er bekymret for utviklingen, særlig på Furuset.⁶

Bydel Alna ble i 2022 vurdert til å være en utsatt bydel, og våren 2024 ble Furusetområdet utpekt som et av politiets prioriterte innsatsområder.⁷ Furuset blir trukket frem som et område som er utsatt, med utrygghetsskapende kriminalitet.⁸ Området preges av et synlig kriminelt nettverk knyttet til narkotikaomsetning som historisk har vært involvert i alvorlige lovbrudd som voldskriminalitet, bæring av kniv på offentlig sted og ulovlig befatning med skytevåpen.⁹

I trygghetsundersøkelsen fra 2023 utmerker Furuset-området seg negativt sammenlignet med de andre delbydelene i enhet øst og Oslo politidistrikt. 15 % har svart at de føler seg svært eller ganske utrygge i sitt nærmiljø, mens 68 % har svart at de føler seg svært eller ganske trygge. Årsaker som oppgis for opplevd utrygghet til de som føler seg utrygge er ungdomsgjenger som er truende og som begår åpenlys kriminalitet, åpenlyst narkotikasalg, flere alvorlige hendelser utendørs i nærområdet og lite synlig politi. Flere svarer at de ikke tør gå utendørs på kveldstid.¹⁰ Undersøkelsen viste også at 12 % av beboerne i området har svært eller ganske lav tillit til sitt lokale politi, mens 60 % har svært eller ganske høy tillit. Majoriteten av de som svarer at tilliten er svært eller ganske lav

⁶ Intervjuer til innsiktsrapporten med ansatte i bydelen og representanter fra frivilligheten som jobber med forebygging sommeren 2025.

⁷ Rapport fra politiet for Bydel Alna, 1 tertial 2025, s. 4, *Innsats i prioriterte områder. Områdeanalyse*, Oslo politidistrikt, april 2024.

⁸ [Innsats i prioriterte områder. Områdeanalyse Oslo politidistrikt. April 2024.](#)

⁹ Rapport fra politiet for Bydel Alna, 1 tertial 2025, s. 5.

¹⁰ Ibid:4.

trekker frem at politiet ikke har kapasitet eller ressurser til å komme når de tar kontakt.¹¹

4.2 SITUASJONSBEKRIVELSE FRA POLITIET FRA 2025

Bydelene i Alna har flere kriminelle ungdomsgrupperinger som det siste året har vært involvert i konflikter med høyt spenningsnivå. Disse har generert en rekke alvorlige voldshendelser hvor det blant annet er blitt benyttet stikk- og skytevåpen.¹² Det er en liten gruppe som fremstår som pådrivere i de ulike konfliktene, og disse er i alderen 16-20 år. De fleste av dem tilhører miljøene på Furuset, Ellingsrud og Haugerud. Konfliktlinjene utspiller seg ofte i tilknytning til videregående skoler, og har vært svært ressurskrevende for politiet, kommunen og utdanningsetaten å håndtere. Mobilisering av individer i forbindelse med voldelige konflikter fremstår som en sentral driver for rekruttering til kriminalitet i Bydel Alna. Nærpolitiet beskriver også konfliktene som drivende for ungdomskriminaliteten og som hovedårsak til de groveste voldshendelsene.¹³

¹¹ Ibid:4-5.

¹² Ibid: 5.

¹³ Intervju til innsiktsrapporten med teamleder for nærpolitiet i Bydel Alna 23.07.25.

Nærpolitiet i bydel Alna gir følgende beskrivelse av situasjonen i bydel Alna per september 2025:

“Bydel Alna har et komplekst kriminalitetsbilde som blant annet er preget av et synlig kriminelt nettverk som opererer på Furuset. Når det kommer til omfanget av antatt utrygghetsskapende straffesaker ligger bydel Alna 1,5 ganger over gjennomsnittet for alle syv bydeler som faller inn under enhet øst sitt geografiske ansvarsområde. Bydelen har i tillegg en betraktelig større mengde ungdomssaker enn det som er snittet for de andre bydelene i enhet øst. Delbydelene Ellingsrud og Furuset peker seg ut med særlig høy andel ungdomskriminalitet. Gruppen under 15 år som er registret med alvorlig kriminalitet er også stor. Håndtering og forebygging av ungdomskriminalitet krever en bred og tverrfaglig tilnærming med et langsiktig perspektiv. Bydelenes forebyggende tjenester er avgjørende for å lykkes med dette arbeidet. Politiet kan ikke gå ut med konkrete tall, men ut ifra vår situasjonsforståelse står flere titalls mindreårige i fare for å bli rekruttert til kriminalitet i flere delbydeler i bydel Alna. Disse har behov for rask og tverrfaglig oppfølging.¹⁴

Politiet skriver i sin rapport for 1. tertial for 2025 for Bydel Alna at tverrfaglig håndtering av konfliktene har hatt høy prioritet hos politiet og deres samarbeidspartnere, for å redusere voldshendelser i det offentlige rom, og bidra til å redusere antall mindreårige som blir rekruttert til kriminalitet.¹⁵ Denne situasjonen utgjør utgangspunktet for prosjektet Operativt SaLTo, som har som mål å endre utviklingen, skape tryggere oppvekstmiljøer og sikre at målgruppene får nødvendig bistand fra bydelen.

¹⁴ Jf epost fra Pfb. Olav Verpe, Avsnittsleder, Nærpolitiseksjonen, ENØ, Oslo PD datert 02.09.25.

¹⁵ Rapport fra politiet for Bydel Alna, 1 tertial 2025, s. 5.

4.3 MÅLGRUPPENE

Operativt SaLTo-prosjektet skal jobbe med tre målgrupper:

- Ungdom i risikosone for kriminalitet fra 12 - 24 år som er bosatt eller oppholder seg på Furuset
- Foreldre til ungdom i risikosone for kriminalitet
- Søsken til ungdom i risikosone for kriminalitet

Basert på faglige vurderinger fra flere kilder fra tjenestene i bydel Alna og tidligere erfaringer, anslås det at det dreier seg om en gruppe på mellom 100 – 120 ungdommer som bor, eller oppholder seg på Furuset, som er i risikosone for kriminalitet.¹⁶ Dette er *omfanget* av de ungdommene vi skal jobbe med i Operativt SaLTo-prosjektet. I tillegg kommer deres foresatte og søsken.

Målgruppen ungdommer:

- 12-16 år: Skoleplikt, mer påvirkning fra foreldre og skole. Tidlig eksponering for rus og konflikter.
- 16-18 år: Overgangsfase, høy risiko for å falle ut av skole og inn i kriminalitet.
- 18-24 år: Færre tilbud, mange har etablert seg i kriminelle miljøer, vanskeligere å nå.

4.4 Nærmere beskrivelser av målgruppene

Målgruppen ungdommer fra 12-24 år har stor aldersspredning, der utfordringsbildet varierer for de ulike alderskategoriene. Gjennom intervjuene til innsiktsrapporten har vi samlet kvalitative beskrivelser av situasjonen som målgruppen ungdommer er i. Disse baselinebeskrivelsene refererer til hvordan situasjonen er nå for denne målgruppen opp mot de målsetningene vi har satt for prosjektet. I innsamlingen av kvalitative baselinebeskrivelser har vi brutt ned målgruppen ungdommer i tre alderskategorier: 12-16 år (med skoleplikt), 16-18 år (vgs alder) og en tredje kategori for de mellom 18 -24 år. Felles for

¹⁶ Se Politiet og SaLTos rapport om barne- og ungdomskriminaliteten i Oslo, basert på data fra 2024: [barne--og-ungdomskriminaliteten-i-oslo-2024.pdf](#) og Politiets rapport om anmeldt kriminalitet i Oslo politidistrikt 1. halvår 2025: [anmeldt-kriminalitet-1-halvar-2025-oslo-pd.pdf](#)

alle alderskategoriene er at flere av ungdommene også er utsatt for vold i nære relasjoner.¹⁷

Beskrivelser av de tre alderskategoriene er følgende:

12-16 åringene:

- Både utøvere av vold og utsatt for vold, også vold i nære relasjoner
- Involvert i voldelige konflikter på skolen/fritid (grov lekeslåssing, 'velkomstbank' – at man skal 'ta' hverandre)
- Grenseløs atferd
- Strever i store deler av livet sitt (både på skole, i fritid og hjemme)
- Rusmisbruk (cannabis/hasj, lystgass)
- Psykisk uhelse og behov for utredning av uavklarte diagnoser
- Salg av narkotika
- Dårlige oppvekstvilkår (dårlig råd, konflikter, vold i nære relasjoner)
- Utsatt for seksuell vold/krenkelser av eldre gutter på gata
- 'På drift' og lever i utenforskap

*«De har jo et særdeles unormalt ungdomsliv. Og det synes jeg også er viktig at vi, alle vi som jobber rundt det, liksom begynner å forstå faktisk hva som står på spill her. De ungdommene dette gjelder, de vokser opp med en utrolig sosial utrygghet. Og de er livredde for å miste status, de er livredde for å bli ekskludert. Og for å bli inkludert og for å få status, så er du nødt til å henge med og være villig til å delta i en del ting som du kanskje egentlig ikke har lyst til. Og det presset der er voldsomt».*¹⁸

De fleste av disse ungdommene går på Granstangen ungdomsskole, som ligger på Furuset, og de har derfor fysisk nærhet til torget på Furuset. Mange strever på skolen, har stort fravær og er involvert i voldelige konflikter på skolen/fritid. Sosiale medier spiller en negativ rolle i konflikter, som

¹⁷ Intervju til innsiktsrapporten med teamleder i Nærpolitiet Bydel Alna, 23.07.25. Se politiets rapport *Barn og unge registrert med 10 eller flere anmeldelser i 2023*, hvor 41 % av et utvalg på 55 ungdommer som er registrert med mer enn 10 anmeldelser selv har vært registrert som fornærmet i saker som primært omhandler vold.

¹⁸ Rektor for Granstangen ungdomsskole, intervju til innsiktsrapporten, 26.06.25.

ungdommer tar med seg inn i skolen. Ungdommene selv vet ikke nødvendigvis hvordan konflikten (-e) startet eller hvorfor, men de brukes til å gi status og sortere hvem som er inne og hvem som er ute. Dette gir et utrygt sosialt miljø som er skadelig for de som er involvert, hvor ungdommene spiller seg selv ut sosialt overfor andre elever, men også andre i ungdomsmiljøet. Disse elevene og familiene deres kjennetegnes ofte av at de ikke får nok oppfølging av bydelens ¹⁹ ☒

«Så er de veldig tøffe sammen, men så er de aldeles veldig lite tøffe når de er en og en.» ²⁰

Ungdommer i denne aldersgruppen kan henge foran torget på Furuset i skoletiden eller være i gatebildet hele døgnet, og flere er involvert i salg av narkotika. Deler av denne målgruppen blir karakterisert til å være 'på drift'. Det er påpekt at disse yngste er de som kan være lettest å hjelpe hvor foreldrene også kan spille en større rolle.²¹

16-18 åringene:

- Både utøvere av vold og utsatt for vold, også vold i nære relasjoner
- Involvert i områdekonflikter
- Bevæpner seg for beskyttelse
- Mange føler seg utrygge på skolen (som fører til økt fravær) og tør ikke bevege seg fritt i bydelen
- Lever med en frykt som påvirker psykisk helse
- Rusmisbruk
- Psykisk helse og uavklarte diagnoser
- Mestrer skole dårlig eller har falt ut av skole på grunn av dårlige forutsetninger for å lykkes
- Mange lever i utenforskap
- Noen er på ungdomsstraff gjennom Konfliktrådet

¹⁹ Intervju til innsiktsrapporten med rektor for Granstangen ungdomsskole, 26.06.25.

²⁰ Rektor for Granstangen ungdomsskole, intervju til innsiktsrapporten, 26.06.25.

²¹ Intervju til innsiktsrapporten med leder for KMF, 23.06.25.

- Mange har et sterkt ønske om jobb

Denne aldersgruppen omhandler de som går på videregående skole, der noen har droppet ut, mens andre kan stå i fare for å droppe ut. Overgang til videregående viser et skille, hvor sakene blir grovere,²² og det blir flere utfordringer.²³ Flere er involvert i konflikter, som kan eskalere når ungdom fra Furuset starter på videregående skoler og møter ungdomsgrupper de er i konflikt med fra andre deler av bydelen eller andre bydeler.²⁴

“Rekrutteringen inn i kriminalitet er knyttet til områdekonfliktene, da Furuset-ungdom ligger i konflikt med store deler av Oslo øst.”²⁵

Noen av ungdommene har blitt skyldig i voldskriminalitet på grunn av involvering i en pågående konflikt. Denne aldersgruppen kan, grunnet områdekonfliktene, bli utvidet til å inkludere flere fra Furuset, der de kan bli tvunget til å velge side i en konflikt for å få beskyttelse, bare fordi de kommer fra Furuset.²⁶ Mange ungdommer forteller om et gruppepress hvor de har valget mellom å trekke seg helt ut, eller bli med i en gjeng/gruppering, for å få støtte.²⁷

Flere ungdommer fra Furuset begynner på Hellerud videregående skole, som opplevde konflikter i fjor høst grunnet at ungdom fra ulike steder i byen som lå i konflikt med hverandre møttes på skolen.²⁸ Da kan elever bli et mål for angrep fra andre medelever, kun fordi de kommer fra Furuset, selv om de egentlig ikke ønsker å ta del i konflikten. For de elevene som er involvert i, eller blir

²² Intervju til innsiktsrapporten med teamleder i Nærpolitiet Bydel Alna, 23.07.25.

²³ Intervju til innsiktsrapporten med leder for Forebyggende ungdomsavdeling, Alna barnevernstjeneste.

²⁴ Ungdom fra Furuset er i konflikter med Trosterud/Haugerud, Romsås, Stovner/Haugenstua, Tøyen/Grønland og Mortensrud. Presentasjon fra avsnittsleder Tom Andre Christensen, Nærpolitiseksjonen/avsnitt 1, Oslo Øst politistasjon, på intern fagsamling for politiets forebyggere fra Oslo Øst, 19.06.25.

²⁵ SaLTo-koordinator i Bydel Alna, 10.06.25.

²⁶ Intervju til innsiktsrapporten med leder for Forebyggende ungdomsavdeling, Alna barnevernstjeneste.

²⁷ Intervju til innsiktsrapporten med tidligere leder for KMF, 11.6.25.

²⁸ Intervju til innsiktsrapporten med teamleder i Nærpolitiet Bydel Alna, 23.07.25.

assosiert med konflikter, og som har fått plass på en 'feil' skole, blir det forsøkt å få til skolebytter. Om det ikke går, og ungdommene ikke kommer inn på videregående skoler utenfor de stedene som har områdekonflikter, knytter de seg til de nettverkene som eksisterer, fordi de opplever at de trenger beskyttelse for å kunne gå på skolen.²⁹ For ungdom fra Furuset er dette nå blitt en stor utfordring, siden de ligger i konflikt med store deler av Groruddalen.

18-24 år

- Både utøvere av vold og utsatt for vold, også vold i nære relasjoner
- Blir beskrevet som aldersgruppen med størst utfordringer, grunnet tyngre involvering i kriminalitet
- Involvert i områdekonflikter
- Bevæpner seg for beskyttelse
- Ikke i hensiktsmessige aktivitet (jobb eller opplæring)
- Rusmisbruk
- Lever med frykt som påvirker psykisk helse
- Psykisk uhelse og uavklarte diagnoser (kognitiv eller psykisk lidelse)
- Mindre risikotenkning hos de med mild utviklingshemming som gjør at de lettere kan utvikle en avhengighet til personer som har negativ innvirkning på dem
- Opparbeidet seg høy gjeld
- Noen har manglende boevne
- Mange lever i utenforskap
- Mange har et sterkt ønske om jobb

Denne målgruppen blir beskrevet som den viktigste å gjøre noe med, siden den styrer de to yngre målgruppene,³⁰ og at det er de som trenger mest hjelp.³¹ Rusmisbruk blir en barriere for å kunne nyttiggjøre seg av å få hjelp. I denne gruppen er det flere som ikke er i hensiktsmessig aktivitet (opplæring eller jobb). Noen av dem er i Nav-systemet, uten at saksbehandler nødvendigvis er

²⁹ Intervju til innsiktsrapporten med tidligere leder for KMF, 11.6.25.

³⁰ Intervju til innsiktsrapporten med tidligere leder for KMF, 11.6.25.

³¹ Intervju til innsiktsrapporten med rektor på OT Ulven, 26.8.25.

klar over at denne brukeren er involvert i kriminalitet.³²

For de som har kognitive funksjonsnedsettelse kan risikovurderinger og manglende boevne være en utfordring.³³ Mange har opparbeidet seg høy gjeld til kriminelle miljøer. I intervju til innsiktsrapporten med Navs ungdomsavdeling forteller de om et 'enormt ønske om jobb' hos mange av disse ungdommene.³⁴ Denne aldersgruppen har i realiteten ingen fritidstilbud, verken i fritidsklubber eller i idrettslagene foruten et fotballag på søndagskvelden i Furuset Forum for eldre gutter.³⁵

Søsken

- Arver konflikter fra eldre søsken
- Utsatt for å bli involvert i kriminalitet på grunn av eldre søskens involvering i kriminalitet
- Føler seg ikke sett eller fulgt opp systematisk gjennom pårørendearbeid
- Beskrevet som de 'gule flaggene' som per i dag ikke får den hjelpen de trenger

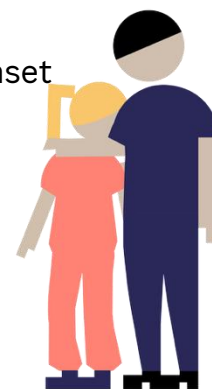

Yngre søsken er i særlig risiko for å arve eller bli dratt inn i konflikter som eldre søsken står i, samt å bli utsatt for represalier, noe som gjør dem svært utsatt. Det blir derfor viktig å også ha fokus på søsken.³⁶

Foresatte

- Mange er fortvilte og rådville
- Noen har kort botid i landet, dårlige norskkunnskaper og begrenset kjennskap til hjelpeapparatet
- Noen har lav tillit til hjelpeapparatet
- Mange ønsker å hjelpe ungdommene sine, men vet ikke hvordan

Det er et stort behov for systematisk pårørendearbeid opp mot foresatte, som for søsken. Se kapittel 7.0 for mer informasjon om målgruppens egne stemmer.

³² Gruppeintervju til innsiktsrapporten med Navs ungdomsavdeling, 25.6.25.

³³ Intervju til innsiktsrapporten med leder for Forvaltning og utvikling, 2.6.25

³⁴ Gruppeintervju til innsiktsrapporten med Navs ungdomsavdeling, 25.6.25.

³⁵ Informasjon fra tidligere daglig leder i Furuset IF, epost datert 13.10.25

³⁶ Intervju til innsiktsrapporten med leder for KMF, 23.6.25.

Oslo

5.0 DRIVERE FOR ØKT UNGDOMSKRIMINALITET I BYDEL ALNA

Områdekonfliktene, negativ bruk av sosiale medier, samt rusmisbruk og psykisk uhelse er faktorer som bidrar til økt ungdomskriminalitet.

5.1 OMRÅDEKONFLIKTENE OG KONSEKVENSENE AV DEM

“Gevinsten ved å få kunne løst opp i noen av konfliktene er jo at ungdom i Alna kan ha like muligheter til annen ungdom til å velge hvilken skole de vil gå på, kunne ferdes trygt, ikke være redd for å bli stabba bakfra når du er ute og går en mørk kveld. Alle de tingene som vanlig ungdom ser som normalt. Og tar for gitt.”³⁷

Områdekonflikter i bydelen fører til frykt blant ungdommer i bydelen. Barn og ungdom er redde for å gå på skolen eller dra til ulike områder i bydelen på grunn av konflikter. Ungdommer fra andre delbydeler er redde for å møte opp til avtaler på bydelshuset på Furuset, grunnet konflikter med Furusetungdom. Frykten for å bevege seg fritt rundt i bydelen kan også ramme barn og ungdom som ikke nødvendigvis er en aktiv part i områdekonfliktene. Disse områdekonfliktene i bydelen (og med andre bydeler) fører til en følelse av manglende frihet blant ungdommer til å fritt søke den videregående skolen de ønsker å gå på, av frykt for å havne på en skole med ‘fiendtlige’ elever i majoritet. Denne frykten fører i noen tilfeller til at ungdommer bevæpner seg, da de føler at de må kunne beskytte seg mot grupper de er i konflikt med. Denne bevæpningen øker risikoen for alvorlige voldshendelser.³⁸

³⁷ Leder for Alna barnevernstjeneste, intervju til innsiktsrapporten, 28.05.25.

³⁸ Intervjuer til innsiktsrapporten med ansatte i bydelen og frivilligheten som jobber med forebygging, samt skolerepresentanter og nærpoltiet.

«Disse konfliktene slår jo inn i alle aspekter av livet til disse ungdommene.»³⁹

Elevtjenesten ved Hellerud videregående beskriver hvordan konfliktene mellom disse områdene kan spille seg ut på skolens område, ved at ungdommer tar med våpen på skolen for beskyttelse, som kan føre til alvorlige hendelser. Ulike grupperinger markerer seg også med kroppsspråk ("blikking") på ulike områder av skolen, i en maktkamp om hvem som skal 'eie' skolen. Konfliktene kan også føre til økt fravær for ungdommer som er direkte involvert i konfliktene, at de ønsker å bytte skole, eller i verste fall, at noen elever dropper ut av skolen på grunn av konfliktene de står i.⁴⁰ For å håndtere situasjonen er det viktig for miljøarbeiderne på skolen å vite hva som rører seg i bydelen.⁴¹

«Det har blitt en veldig alvorlig konflikt, for nå tror de at de må forsvare æren til sitt område».⁴²

Foresatte kan ønske bytte for sine ungdommer, på grunn av utrygghet. Da er det viktig for skolen å gi støtte til foreldrene, og kanskje unngå at eleven bytter skole. Skolen er også opptatt av å vise at de ikke anerkjenner disse konfliktlinjene, og at dette må avkreftes både gjennom språk og handlinger. Derfor arrangerte Hellerud videregående skole for eksempel elevrådsseminar i Trosterudklubben. Da var det en elev fra Furuset som ikke møtte. Skolen opplever at de får konflikter fra fritid i fanget i skoletiden, og at de står mye alene i arbeidet med konfliktløsning.⁴³

³⁹ Elevhelsetjenesten, Hellerud videregående skole, intervju til innsiktsrapporten, 26.06.25.

⁴⁰ Elevtjenesten ved Hellerud videregående opplyser at en elev fra VG3 og to fra VG2 har droppet ut på grunn av konflikter. Intervju med elevtjenesten, Hellerud videregående skole, 26.06.25.

⁴¹ Intervju til innsiktsrapporten med miljøarbeider ved elevtjenesten, Hellerud videregående skole, 26.06.25.

⁴² Miljøarbeider ved elevtjenesten, Hellerud videregående skole, intervju til innsiktsrapporten, 26.06.25.

⁴³ Intervju til innsiktsrapporten med elevtjenesten, Hellerud videregående skole, 26.06.25.

Miljøarbeidere i bydelen beskriver arbeidet med områdekonflikten mellom Trosterud/Haugerud og Furuset som brannslukking, og ikke som forebygging. En går så langt som å si at det eneste de forebygger nå er et drap. Konfliktene skaper en mørk sky rundt området og det påvirker både gutter og jenter.⁴⁴

«Disse ungdommene, når de starter på ungdomsskole og hører om fettene, brødre, eldre gutter som de ser opp til, så tar de det til seg uten å vite hva det handler om, bare at de skal forsvare området vårt.»⁴⁵

En prosjektleder for et tilsvarende prosjekt som Operativt SaLTo i en nabobydel påpeker at det nå virker som om ungdommene selv verver seg til å ta del i konfliktene, fordi de synes det er 'kult' å være en del av dette. Han tror at det gjør at mange blir revet med i konfliktene, og at det også går ut over ungdom som egentlig ikke har noen tilknytning til den type kriminalitet eller konflikt. Men at det blir litt 'oss' mot 'dem', som utspiller seg i voldssituasjoner eller krenking på skoler.⁴⁶

Nærpolitiet påpeker at de ikke har sett så mange grove voldshendelser som ikke er relatert til den pågående områdekonflikten i bydelen. Disse konfliktene skaper mye frykt og utrygghet, hvor barn fra Haugerud blir redd for å møte barn fra Furuset. Taushetskulturen og det faktum at ingen vil forklare seg til politiet er en utfordring. Det gjelder både de som er blitt utsatt for noe, vitner og de som blir siktet. Det er en fryktkultur og du skal ikke 'tyste', uansett hvilken side av saken du står på. Noen har nærpolitiet en så god relasjon til at de får dem til å prate, men dette jobber de med. Men frykten er utbredt, noe nærpolitiet forstår.⁴⁷

Ungdommene får bevegelsesfriheten sin innskrenket, og for mange blir det vanskelig å oppsøke de kommunale tjenestene som ligger på Furuset. Noen tør ikke, og får da ikke tilgang til tjenester de trenger. Det kan også gå ut

⁴⁴ Intervju til innsiktsrapporten med miljøarbeider i Bydel Alna, 05.08.25.

⁴⁵ Miljøarbeider ved elevtjenesten, Hellerud videregående skole, intervju til innsiktsrapporten, 26.06.25.

⁴⁶ Intervju til innsiktsrapporten med prosjektleder for Brobyggerprosjektet i Bydel Grorud, 4.07.25.

⁴⁷ Intervju til innsiktsrapporten med teamleder i Nærpolitiet, Bydel Alna, 23.07.25.

over elevers læring, da det kan være vanskelig å konsentrere seg om skole om en er redd for at noen skal 'ta dem' når de er på skolen. Da kan det oppstå situasjoner med at ungdom begynner å gå med machete, for å beskytte seg. Når de i tillegg kan ha opplevd situasjoner hvor de klarte å unngå å bli banket opp fordi de hadde en machete på seg, så gjør den erfaringen at de fortsetter å gå med machete. Men da er risikoen også stor for at denne ungdommen - en dag han blir redd eller sint - ender opp med å bruke macheten.⁴⁸

Nærpolitiet i Bydel Alna beskriver at de jobber tett med miljøarbeidere og opp mot foreldre på begge sider av konflikten, og at de følger opp både mistenkte og fornærmede i konkrete saker, for å hindre hevn. De har også hatt samtaler med enkeltungdom sammen med miljøarbeidere, for å dempe konflikter. Nærpolitiet har også erfart at når barn og ungdom får hjelpe til å ha et felles språk til å håndtere og prate om konflikter, slik Sosialagentene har bidratt til, så går volden ned, og det kan unngås at barna bruker vold.⁴⁹ Tidligere leder for KMF anbefaler at det må tilrettelegges for aktiviteter på tvers av delbydeler, i tidlig alder, slik at barna kan bli kjent med hverandre.⁵⁰

“Så er det et tverrfaglig samarbeid, da. Som er nøkkelen. At vi er flere ulike. Og at de ser at alle trygge voksne jobber sammen.

Samarbeider om dette her.”⁵¹

Jo yngre barna er, jo færre verktøy har politiet. For de yngste som er involvert fungerer politiet som veiledere for skole og foreldre, og kan ha bekymringssamtaler med foreldre for ungdom under 15 år, og de kan bistå i mekling. Nærpolitiet kan også delta i samtaler sammen med barnevernet. I grove saker som politiet etterforsker for de under 15 år, blir disse sakene etter etterforskning oversendt barnevernet, som tar den videre oppfølgingen. Etter de har fylt 15 år kan de bli straffet i form av ungdomsoppfølging, ungdomsstraff, besøksforbud, oppholds forbud, og bøter, inkludert betingede bøter. Ofte kan ungdom få besøksforbud overfor hverandre. Etter ungdommene har fylt 18 har ikke politiet lov til å si noe til foreldrene om hva

⁴⁸ Ibid.

⁴⁹ Ibid.

⁵⁰ Intervju til innsiktsrapporten med tidligere leder for KMF, 11.06.25.

⁵¹ Teamleder i Nærpolitiet, Bydel Alna, intervju til innsiktsrapporten, 23.07.25.

ungdommene gjør på grunn av taushetsplikt - noe mange foreldre er frustrert over.⁵²

Det blir svært viktig å jobbe med konflikthåndtering for å dempe konfliktene mellom grupperinger med ungdommer på grunn av områdekonfliktene. Disse konfliktene har store negative konsekvenser for ungdommenes liv som driver for kriminaliteten, inkludert rekruttering av unge inn i kriminalitet. I denne sammenhengen fremstår anbefalingen om å tilrettelegge for aktiviteter på tvers av delbydeler som viktig, slik at barna kan bli kjent med hverandre i tidlig alder, for å forebygge at det utvikles fiendebilder av hverandre. Som del av dette arbeidet må metodikk for forebyggingsarbeid i 'fredstid' videreutvikles, slik at det gis en mulighet for å være i forkant av potensielt nye konflikter, og kunne drive reelt forebyggingsarbeid.

5.2 RUSMISBRUK OG PSYKISK UHELSE – BARRIERER FOR BEDRE LIVSVALG

*"Med rusen følger kriminalitet."*⁵³

Utstrakt misbruk av rusmidler er et stort problem for ungdom i målgruppen, og til hinder for at de kan nyttiggjøre seg av ulike hjelpetiltak og ta sunnere livsvalg. Rusproblematikk starter tidlig, helt ned i 12-årsalderen, og er tett knyttet til kriminalitet. Mange unge kan bli involvert i kjøp og salg av narkotika. De vanligste rusmidlene er cannabis, lystgass og tabletter (⁵⁴), samt ecstasy. Rus fører til dårlig dømmekraft og en eskalering av vold. ☒ Det er ikke lett å lære noe på skolen eller ta gode livsvalg, om en røyker cannabis sent og tidlig.

⁵² Intervju til innsiktsrapporten med teamleder i Nærpolitiet, Bydel Alna, 23.07.25.

⁵³ Miljøterapeut i Alna barnevernstjeneste, ansvarlig for Oslostandard - Oslo modellen - en-til-en oppfølging, intervju til innsiktsrapporten, 20.06.25.

⁵⁴ Intervju til innsiktsrapporten med miljøterapeut i Alna barnevernstjeneste, ansvarlig for Oslostandard - Oslo modellen - en-til-en oppfølging, 20.06.25.

Rus blir derfor både en driver for kriminalitet, en metode for å tørre å utføre voldshandlinger og en barriere for å ta gode valg for seg.⁵⁵

*"Jeg tror noen ruser seg bare for at de skal tørre å gjøre noe."*⁵⁶

Mange av ungdommene har dårlig psykisk helse, som ofte blir knyttet til utbredt rusmisbruk. Områdekonsfliktene, som beskrevet ovenfor, påvirker også ungdommer og deres familiers psykiske helse negativt, særlig for de av ungdommene som har vært eller er involvert i voldelige konflikter. Disse ungdommene og deres familier kan stå i en situasjon preget av stress, frykt og belastninger. Trusler om vold, vold og uforutsigbarhet påvirker den psykiske helsen både til ungdommene, og i mange tilfeller familiene deres. Skolen kan se de psykiske påkjenningene som disse konsfliktene påfører elevene, som kan føre til at de ikke tør å gå på skolen, eller bevege seg ut av huset.⁵⁷ Det faktum at mange av ungdommene kan være både utøvere av vold og ofre for vold, både ute og hjemme, kan komplisere oppfølgingen som de trenger.⁵⁸

Andre konsekvenser for ungdommenes og familiens psykiske helse kan være foreldre som blir sykemeldte og som ikke klarer å følge opp søsken. Ungdom kan bli mindre mottakelige for hjelp. Psykisk helse er ekstra tabubelagt i minoritetsbefolkningen, og i kombinasjonen med lav tillit til systemet kan det bli en høy terskel for å motta hjelp.⁵⁹

Rusmisbruk og psykisk uhelse kan også være et resultat av press og stress som ungdommene og deres familier står i grunnet områdekonsfliktene i bydelen. Dette blir avgjørende å jobbe med for å redusere sårbarhet hos de unge for å bli involvert i kriminalitet.

⁵⁵ Intervjuer til innsiktsrapporten sommeren 2025 med ansatte i bydelen og frivilligheten som jobber med forebygging, samt skolerepresentanter og nærpoltiet.

⁵⁶ Leder for Forebyggende ungdomsavdeling i Alna barnevernstjeneste, intervju til innsiktsrapporten, 25.06.25.

⁵⁷ Intervju til innsiktsrapporten med miljøarbeider ved elevtjenesten, Hellerud videregående skole, 26.06.25.

⁵⁸ Intervjuer til innsiktsrapporten sommeren 2025 med ansatte i bydelen og frivilligheten som jobber med forebygging, samt skolerepresentanter og nærpoltiet.

⁵⁹ Intervjuer til innsiktsrapporten sommeren 2025 med ansatte i bydelen og frivilligheten som jobber med forebygging, samt skolerepresentanter og nærpoltiet.

5.3 SOSIALE MEDIER SOM DRIVER I KONFLIKTENE

"Noen av konfliktene kan ikke dø ut pga. sosiale medier." ⁶⁰

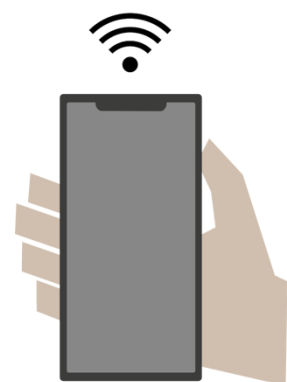
Sosiale medier ble trukket frem som en stor utfordring i samtlige av intervjuene med de som jobber tett på ungdommene i målgruppen for denne rapporten.⁶¹ Ungdommene er aktive på sosiale medier som blir brukt aktivt i konfliktene og fremstår som en betydelig driver i konflikt- og kriminalitetsbildet i bydelen. Mange vil bruke sosiale medier for å legge ut ting for å 'violate', 'disrespecte' eller håne gutter eller områder de er i konflikt med. Snapchatgrupper blir opprettet hvor bilder og videoer blir lastet opp kun for å håne et område, for eksempel Furuset.⁶²

Beskrivelse av bruk av sosiale medier:

- Ungdom eksponeres for vold og trusler digitalt.
- Sanger, videoer og meldinger brukes til å provosere og eskalere konflikter.
- Det er vanskelig å kontrollere innhold og påvirkning fra sosiale medier.

Konsekvenser av sosiale medier:

- Konflikter som kunne dø ut, blusser opp igjen digitalt gjennom TikTok og Snapchat.
- Sosiale medier forsterker og vedlikeholder konflikter.
- Sosiale medier kan brukes til voldsdyrking.

Det har også blitt produsert 'hatmusikk' for å krenke ungdommer fra andre delbydeler eller bydeler, som de står i konflikt med. Gamle 'hatvideoer' kan

⁶⁰ Leder for Forebyggende ungdomsavdeling i Alna barnevernstjeneste, intervju til innsiktsrapporten, 25.06.25.

⁶¹ Intervjuer til innsiktsrapporten med ansatte i bydelen og frivilligheten som jobber med forebygging, samt skolerepresentanter og nærpoltiet.

⁶² Intervju til innsiktsrapporten med elevtjenesten, Hellerud videregående skole, 26.06.25.

også bli resirkulert, flere år etter de er laget og sette fyr på en konflikt igjen. Alle områder har sine egne rappere. Hellerud videregående skole forbød områdemusikk for fire år siden, og det er ikke lov å spille denne typen musikk, verken på høyttalere, i biler eller på egne airpods.⁶³ Det er ikke lov å produsere denne type hatmusikk under dekke av kunstnerisk frihet lenger.⁶⁴

*"Den TikTok-videoen som ble lagt ut for to år siden, har begynt å florere igjen."*⁶⁵

Filming og deling av videoer hvor det utøves vold, er også et stort problem. Det er stygg språkbruk, dårlig konflikthåndtering og grov lekeslåssing, som det stilles spørsmål ved om alle som tar del egentlig ønsker å være med på. Ungdom driver med en form for lekeslåssing i det offentlige rom som for andre, inkludert politiet, fremstår som straffbar vold.⁶⁶

Prosjektleder for Brobyggerprosjektet i Bydel Grorud påpeker det han kaller for en voldsdyrkende kultur i ungdomsmiljøene:

*«Vi tror på en måte det ikke skyldes bare vanlige risikofaktorer lenger, som trangboddhet og sånn, men at det er en subkultur som glorifiserer dette med ungdomsvold.»*⁶⁷

Han mener at den kriminaliteten vi er vitne til i dag, er veldig normbrytende for kriminelle miljøer i seg selv. I hans bydel ser han at eldre kriminelle nærmest er redde for barna som er involvert i kriminalitet, fordi de skaper så mye uro at de eksponerer et helt miljø. Han mener det er nødvendig å skape en motkultur til dette, og at det i dette arbeidet blir viktig å engasjere ungdommene som er i en risikosituasjon til å jobbe med andre unge, for å øke sjansene for en vellykket forebygging. Det fordrer at det alltid er voksne til stede. Hans erfaring er at

⁶³ Miljøarbeider ved elevtjenesten, Hellerud videregående skole, intervju til innsiktsrapporten, 26.06.25.

⁶⁴ Intervju til innsiktsrapporten med prosjektleder for Brobyggerprosjektet i Bydel Grorud, 4.07.25.

⁶⁵ Leder for Forebyggende ungdomsavdeling, intervju til innsiktsrapporten, 3.07.25.

⁶⁶ Teamleder i Nærpolitiet, Bydel Alna, intervju til innsiktsrapporten, 23.07.25.

⁶⁷ Prosjektleder for Brobyggerprosjektet, intervju til innsiktsrapporten, 4.07.25.

det ansvaret de gir ungdommene gjør noe med dem, og bidrar til at de velger en annen retning. De forsøker å gi litt tillit og samtidig ha kontroll, som kan være en vanskelig balansegang.⁶⁸

Nærpolitiet i Bydel Alna beskriver at de har for lite innsikt i hvordan sosiale medier brukes som driver i områdekonfliktene og at mye foregår i skjul, på nettet. Det er et veldig omfattende arbeid å gå igjennom filer på telefoner som de beslaglegger, men de har et økt fokus på dette, for å få innblikk i en verden som de ellers ikke ser noe til. Før kunne en observere at det ulmet i ungdomsmiljøet før det smalt – nå ulmer det på chattegrupper på Snapchat eller Telegram før det smeller ute.⁶⁹

Det blir svært viktig å jobbe med å begrense den negative effekten som bruk av sosiale medier har som driver for ungdomskriminalitet. Her skjer utviklingen raskt, og det vil være et fremvoksende behov for å utforske muligheter for å redusere de negative effektene av sosiale medier på dette feltet. Dette gjelder også bestilling av kriminalitet gjennom digitale chattegrupper, hvor mindreårige blir utnyttet av eldre kriminelle til å utføre kriminelle handlinger mot betaling, noe som er en økende bekymring i Norge.

⁶⁸ Intervju til innsiktsrapporten med prosjektleder for Brobyggerprosjektet i Bydel Grorud, 4.07.25.

⁶⁹ Intervju til innsiktsrapporten med teamleder i Nærpolitiet, Bydel Alna, 23.07.25.

Oslo

6.0 DET FOREBYGGENDE ARBEIDET I BYDEL ALNA

Det er en rekke tidligere og pågående initiativer i Bydel Alna som er viktige å trekke på når en skal utvikle en ny samarbeidsmodell for å redusere og forebygge ungdomskriminalitet. Dette gjelder spesielt Sosialagentene og Medborgerne, foruten det ordinære saLTo-arbeidet og en-til en-oppfølgingen av unge med gjentatt og alvorlig kriminalitet. Disse presenteres kort her for å plassere Operativt SaLTo i forhold til de andre relaterte innsatsene som pågår i bydelen. Mange av disse tiltakene, og samarbeidet som er etablert mellom tjenester, skoler og nærpolitiet, skyldes at bydelen har en lang tradisjon med en systematisk tilnærming i endringsarbeid opp mot lokalsamfunn som er gjort i det forebyggende arbeidet i bydelen over år.⁷⁰

6.1 SYSTEMATISK TILNÆRMING I ENDRINGSARBEID OPP MOT LOKALSAMFUNN

Bydel Alna har over tid bygget opp en tilnærming hvor de har rekruttert unge med flerkulturell bakgrunn som har vokst opp og bor i bydelen til det forebyggende arbeidet.⁷¹ Dette har vært en bevisst strategi og nødvendig for å nå inn i ungdomsmiljøene.⁷² Flere av dem som i dag jobber i Forebyggende ungdomsavdeling har tidligere jobbet på fritidsklubber, enten bydelens eller fritidsklubben i regi av Furuset IF. Flere av de ansatte i Forebyggende ungdomsavdeling jobber også deltid som miljøarbeidere hos Furuset IF, inkludert Salto-koordinator.

Mange av dem har også deltatt i opplæringsprogrammet Alnaskolen i regi av Furuset IF, som har gitt et viktig bidrag til det forebyggende arbeidet. Dette tilbudet ble etablert i 2009 til ungdom i alderen 15-20 år, som har ønsket å få en lederrolle i fellesskapsaktiviteter innenfor idrett, andre fritidsaktiviteter, organisasjonsliv eller annet frivillig arbeid. Alnaskolen har vært inngangsporten for 51 personer som har tatt høyere utdanning innen blant

⁷⁰ Sosialantropolog Monika Rosten Grønli, ekspertinnspill til sprinten til Operativt SaLTo 8-11.04.25.

⁷¹ Se NOVA rapport 2022:8 Forebyggende tiltak mot ungdomskriminalitet i Oslo kommune. Følgforskning og evaluering, s. 87-140 om Medborgerskapsprosjektet av forskerne Stian Lid, Monika Grønli Rosten, Jane Vibeke Dullum, Christer Hyggen og Patrick Lie Andersen: [ODA Open Digital Archive: Forebyggende tiltak mot ungdomskriminalitet i Oslo kommune. Følgforskning og evaluering](#)

⁷² Ibid: 88 med referanse til intervju med barnevernslederen i Bydel Alna.

annet spesialpedagogikk og sosialt arbeid, som i dag er ansatt i bydelens tjenester som ulike type fagpersoner.⁷³

Sosialantropolog og forsker Monika Rosten Grønli beskrev under sprinten for Operativt SaLTo i april 2025 det hun kalte for 'en gjennomført modell med å rekruttere lokalt og bruke lokal kompetanse i det forebyggende arbeidet'. Dette har vært og er svært viktig.⁷⁴

Ansatte i bydelen understreker viktigheten av relasjonsarbeid for å lykkes med forebyggingsarbeid. Det har en betydning at miljøarbeiderne som jobber i ungdomsmiljøene kjenner storebrødre og familiemedlemmer til en ungdom de har kontakt med, som gjør at de kan komme i posisjon til ungdommene.⁷⁵

Det er kun relasjonsarbeid og kun gjennom relasjoner at du når ut til disse ungdommene. Man kan liksom omtrent gi dem en jobb og penger og så tro at det løser ting. Det gjør det ikke. Det er relasjonen i bunn. Kjenner du storebrødre? Kjenner du familiemedlemmer? Det er det som gjør at man kommer i posisjon til disse ungdommene.⁷⁶

I intervju med tidligere leder for KMF i bydel Alna forklarer hun viktigheten av å rekruttere ungdom lokalt til små oppgaver, slik at de kan være med å bidra i sitt eget lokalmiljø, som for eksempel som vakter under en festival. I tillegg at ungdommene fikk litt lønn for små oppgaver, hadde man en bevissthet om å ansvarliggjøre dem, noe som kan ha stor betydning, både for den enkelte ungdom og familiene deres. Hun beskriver at man sakte med sikkert bygde opp en base av lokale folk, som var med å ta et ansvar for sitt lokalmiljø.⁷⁷

⁷³ Informasjon fra tidligere daglig leder i Furuset IF, epost datert 13.10.25.

⁷⁴ Ekspertinnspill på sprint for Operativt SaLTo-prosjektet 8.04.25 av forsker Monika Grønli Rosten ved NOVA, Oslo Met. Se også hennes doktorgradsavhandling "Nest siste stasjon, linje 2" - sted, tilhørighet og unge voksne i Groruddalen, februar 2015, Sosialantropologisk institutt, Det samfunnsvitenskapelige fakultet, Universitetet i Oslo.

⁷⁵ Intervju til innsiktsrapporten med tidligere leder av KMF, 11.06.25.

⁷⁶ Tidligere leder av KMF, intervju til innsiktsrapporten, 11.06.25.

⁷⁷ Intervju til innsiktsrapporten med tidligere leder av KMF, 11.06.25.

Barn av områdesatsingen har blitt brobyggere, gjennom at de har gått fra å være ufaglærte utekontakter til fagutdannede brobyggere mellom ungdommer og tjenesteapparat.⁷⁸ Dette har vært en av styrkene i tilnærmingen det forebyggende arbeidet har hatt. En svakhet med denne tilnærmingen kunne være at miljøarbeiderne - både med de beste intensjoner og i sin iver etter å løse problemer – kunne bli noe løsrevet fra formaliteter, strukturer og rammer som kunne utsette dem for rettslige og private forhold som var ugreie, også brukeren. Hun trakk derfor frem at det vil være en fordel å gi dette arbeidet tydeligere struktur, gjennom klare rutiner og rammer, samt dokumentere arbeidet, slik at miljøarbeiderne kan få utøve rollen sin på en forsvarlig måte.⁷⁹

6.2 LÆRDOMMER FRA TIDLIGERE PROSJEKT SOM NÅ ER IMPLEMENTERT I BYDELEN

Sosialagentene er en samarbeidsmodell mellom bydel og skole hvor målgruppene er elever i 5. og 6. klasse, samt deres foreldre. Formålet med samarbeidsmodellen er at den skal sikre at det sammen jobbes godt forebyggende og de elevene og familiene som har behov for ekstra støtte får rett hjelp til rett tid.⁸⁰ Sosialagentene er implementert i drift siden 2024, som del av Forebyggende ungdomsavdeling i Alna barneverntjeneste i Bydel Alna, og ble da utvidet fra fire til åtte skoler.⁸¹

Utviklingen av en ny samarbeidsmodell gjennom Operativt SaLTo-prosjektet vil kunne bygge på mange av lærdommene gjort i utviklingen av arbeidet med Sosialagentene, spesielt erfaringene med foreldresamarbeid og innsatsteam. Se Vedlegg 1 for mer informasjon om Sosialagentene.

Medborgerne (tidligere Medborgerskapsprosjektet) ble startet opp i 2020 som del av Forebyggende ungdomsavdeling i Alna barnevernstjeneste. Prosjektet var i stor grad en videreutvikling og forsterking av det forebyggende ungdomsarbeidet bydel Alna hadde gjort de siste tiårene. De ansatte i

⁷⁸ Power point presentasjon av tidligere avdelingsleder for KMF, nå leder for Fellestjenester, Sahar Ahzemi 19.04.22.

⁷⁹ Intervju til innsiktsrapporten med tidligere leder av KMF, 11.06.25.

⁸⁰ [Sosialagentene - Oslo kommune](#)

⁸¹ Ibid.

prosjektet hadde flerkulturell bakgrunn, hadde vokst opp i bydelen, erfaring med å være i målgruppen for bydelens forebyggende arbeid og har senere vært med å videreutvikle arbeidet.⁸²

Målgruppen for prosjektet var hovedsaklig barn og unge i alderen 12-15 år som hadde begått eller stod i fare for å begå kriminalitet.⁸³ Teamet i Medborgerskapsprosjektet drev oppsøkende sosialt arbeid på ettermiddag og kveld, samt gruppevirksomhet og tiltaksarbeid. De var også involvert i tverretattlig samarbeid i oppfølging og ungdom og fungerte som brobyggere mellom ungdom og tjenester,⁸⁴ og mellom tjenester.⁸⁵

Konflikthåndtering og konfliktløsning var et prioritert arbeidsområde for Medborgerskapsprosjektet, hvor teamet jobbet med å få kunnskap om konflikten og mulige konsekvenser. De ansatte ble deretter ofte direkte involvert i håndteringen og løsningen av konflikten.⁸⁶

Medborgerskapsprosjektet, nå Medborgerne, er siden januar 2025 implementert i drift som del av Forebyggende ungdomsavdeling i Alna barnevernstjeneste i Bydel Alna. Utviklingen av en ny samarbeidsmodell gjennom Operativt SaLTo-prosjektet vil ha mye å hente fra erfaringene gjort i Medborgerskapsprosjektet, både konfliktløsningsarbeidet og storebror/brobyggerrollen som de ansatte inntok mellom ungdommer og tjenester, og mellom tjenester. Se Vedlegg 1 for mer informasjon om Medborgerskapsprosjektet.

Prosjektet Bedre sammen, som startet opp i 2019, utviklet, testet og evaluerte en ny modell for tverrfaglig, helhetlig og koordinert oppfølging av levekårsutsatte familier med komplekse hjelpebehov. Modellen består av ulike

⁸² Se kapittel fem s. 87 i NOVA rapport 2022:8 Forebyggende tiltak mot ungdomskriminalitet i Oslo kommune. Følgeforskning og evaluering, s. 87-140 av forskerne Stian Lid, Monika Grønli Rosten, Jane Vibeke Dullum, Christer Hyggen og Patrick Lie Andersen: [ODA Open Digital Archive: Forebyggende tiltak mot ungdomskriminalitet i Oslo kommune. Følgeforskning og evaluering](#)

⁸³ Ibid:91.

⁸⁴ Ibid:109.

⁸⁵ Ibid:112.

⁸⁶ Ibid: 104-105.

ressurs- og fagpersoner fra oppvekstfeltet og Nav som jobber med utsatte barnefamilier med behov for hjelp fra flere tjenester, også eksterne tjenester.⁸⁷ Dette prosjektet er siden 2023 implementert som del av Fagsenter for barn og unge i Avdeling for oppvekst og lokalsamfunn i Bydel Alna.

Mange av lærdommene Bedre sammen har gjort i deres arbeid med å utvikle en ny modell for helhetlig oppfølging av familier med komplekse behov blir viktige å trekke på i utviklingen av en ny samarbeidsmodell for å redusere og forebygge ungdomskriminalitet. Flere av problemstillingene de har jobbet med i Bedre sammen er høyst relevante, og vil kunne gi nyttig læring i arbeidet med å utvikle en ny helhetlig modell i arbeidet med å redusere og forebygge et komplekst fenomen som ungdomskriminalitet. Erfaringene Bedre sammen har gjort med å jobbe i matrise med ansatte fra flere tjenester, fremstår også som viktige erfaringer som etableringen av et nytt Operativt SaLTo-team i utviklingen av en ny Operativt SaLTo-modell kan bygge på. Se Vedlegg 1 for mer informasjon om Bedre sammen.

6.3 SaLTo-ARBEIDET/NETTVERKET

SaLTo er Oslo kommune og Oslo politidistrikt sin samarbeidsmodell for å koordinere og samordne det rus- og kriminalitetsforebyggende arbeidet overfor barn og unge. SaLTos handlingsprogram for rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid blant barn og unge gir føringer for de viktigste overordnede satsingene.⁸⁸ Handlingsplanen for 2025 – 2028 har følgende prioriteringer:

- felles innsats i utsatte områder
- utfordringer knyttet til rus
- vold blant jevnaldrende
- kriminalitetsforebygging på nett⁸⁹

Bydel Alna har hatt SaLTo-koordinator siden 2005. I utviklingen av samarbeidsmodellen Operativt SaLTo blir det viktig å delta i de månedlige møtene som holdes i SaLTo-nettverkene i de ulike delbydelene i Bydel Alna, for

⁸⁷ [Bedre sammen - Oslo kommune](#)

⁸⁸ [SaLTo - Forebygging av rus og kriminalitet - Satsingsområder og prosjekter - Oslo kommune](#)

⁸⁹ [Handlingsplan -forebygging av radikaliserings 2025-2028.pdf](#)

å dele informasjon og legge et godt grunnlag for å få på plass et bredt samarbeid i det kriminalitetsforebyggende arbeidet som foregår i bydelen. For Furuset delbydel gjøres dette lokale salto-samarbeidet gjennom månedlige møter i Furusetalliansen, i Furuset Forum.

6.4 OSLOSTANDARD – OSLOMODELLEN FOR ÉN-TIL ÉN-OPPFØLGING

Byrådsavdelingen for sosiale tjenester i Oslo kommune lanserte Oslostandard - Oslomodellen for en-til en-oppfølging 13 juni 2025 for unge i aldersgruppen 12-18 år som er registrert for gjentatt kriminalitet og/eller som det er knyttet stor bekymring til om involvering i kriminalitet.⁹⁰ En-til-en-oppfølgingen betyr at ungdommen blir fulgt opp av en fagperson og at det etableres et lag rundt ungdommen som møtes fast. Målet er å samle støtteapparatet rundt den enkelte ungdom for å sikre helhetlig og koordinert hjelp. Foresatte og familier vil være en sentral del av oppfølgingen. Den faglige oppfølgingen av dette tiltaket ligger hos Velferdsetaten i Oslo kommune.⁹¹

Bydel Alna har i flere år hatt individuell oppfølging av unge gjenganger med gjentatt kriminalitet.⁹² Dette arbeidet ble styrket fra en til to stillinger i 2025. Med øremerkede midler for Oslostandard – Oslomodellen én-til én-oppfølging lansert i juni 2025 ble dette arbeidet styrket med ytterligere en stilling.⁹³

Operativt SaLTo vil, som del av Forebyggende ungdomsavdeling i Alna barnevernstjeneste, ha tett kontakt med miljøterapeutene som jobber med en-til-en-oppfølgingen i bydelen for å sikre at vi unngår overlappende innsatser opp mot målgruppene.

⁹⁰ [Oslo kommune lanserer én-til-én kriminalitetsoppfølging - Oslo kommune - Aktuelt](#)

⁹¹ Oslostandard. Oslomodell for én-til én-oppfølging. Byrådens sak 34/25.

⁹² Intervju til innsiktsrapporten med leder for Alna barnevernstjeneste 28.05.25 og med miljøterapeut i Forebyggende ungdomsavdeling 20.06.25 som har jobbet med oppfølging av unge gjengangere siden 2009, nå Oslostandard – Oslomodellen for én-til én-oppfølging.

⁹³ Informasjon fra leder av Alna barnevernstjeneste, Bydel Alna 10.09.25.

Oslo

7.0 MÅLGRUPPENES EGNE STEMMER

De tre målgruppene for Operativt SaLTo er ungdommer mellom 12-24 år, deres foresatte og søsken. I dette kapittelet presenterer vi informasjon fra målgruppene selv.

7.1 INTERVJUER MED UNGDOMMER I BYDEL ALNA

Vi har intervjuet fem ungdommer til denne innsiktsrapporten. Det er fire gutter og en jente som er søster til eldre brødre som har vært involvert i kriminalitet. I perioden vi har jobbet med innsiktsrapporten har vi ikke lyktes med å få intervjuet noen foresatte. Mange har blitt spurt, men takket nei. Det har lært oss nødvendigheten av å ha på plass en tillitsfull relasjon i bunn for å kunne foreta intervjuer med representanter fra målgruppene til Operativt SaLTo om sensitive tema, som involvering i ungdomskriminalitet representerer. Vi har også erfart nødvendigheten av å ha et apparat tilgjengelig for oppfølging, om de skulle ønske det.

En yngre søster med brødre involvert i kriminalitet forteller om en dramatisk periode i familiens liv, hvor politiet var inn og ut av leiligheten deres i årevis og hvor de ble utsatt for en alvorlig voldshendelse, uten at de fikk noe tilbud om hjelp. Hun savnet at bydelen tok initiativ til å hjelpe henne og familien, da 'alle' visste hva som hadde skjedd. En miljøarbeider i bydelen, som kjente henne noe fra før, tok kontakt for å høre hvordan hun hadde det og om det var noe hun kunne gjøre. Til tross for gjentatt forsøk fra miljøarbeiderens side, og til tross for at denne søsteren strevde med skolen på grunn av de psykiske belastninger som familiens situasjon medførte, tok det et år med tillitsbygging fra miljøarbeiderens side før hun gikk med på å møte en psykolog hos BUP. Nå går det bedre med henne, det går på rett vei med brødrene hennes og hun vil snart avslutte behandlingen hos BUP, som har vært til god hjelp.⁹⁴

⁹⁴ Intervju til innsiktsrapporten med søster, 18 år, 26.08.25.

En gutt på 16 år ble intervjuet på Trosterudklubben, da han var redd for å komme til Furuset, grunnet av at han er del av den pågående konflikten mellom ungdom fra Trosterud/Haugerud og Furuset. Tidligere gikk han et år på Hellerud vgs, men det ble vanskelig på grunn av konflikter mellom ungdom fra Trosterud og Furuset. Nå går han på en ny videregående skole, som er bedre, da han ikke vil gå på en skole 'der jeg må passe på ryggen min'. Da han gikk på Hellerud videregående gikk medelever med våpen på skolen, og han hadde med seg en kniv, for beskyttelse. Det endte med konflikt der det ble trukket kniv. Moren hans ble bekymret og urolig da hun visste at han hadde problemer på skolen og at han ble tatt av politiet. Tidligere pleide han å bli med moren sin å handle på Furuset og tok også offentlig transport, men nå tør han ikke det. Han har fire yngre søsken som han er redd for at også skal bli innblandet i konflikter. Når søsteren hans spør han om de kan gå på butikken sammen, så sier han nei.⁹⁵

Historien til denne 16-åringen viser hvor inngripende konfliktene er i ungdommenes liv, og hvordan bevegelsesfriheten deres blir påvirket, både i Bydel Alna og i Oslo.

En 20-åring forteller at han var under oppfølging av Konfliktrådet etter å ha fått samfunnsstraff, men så ble samfunnsstraffen omgjort til fengsel da han ikke hadde fått med seg at han hadde meldeplikt. Han hadde vært i gang med samfunnsstraff, og takket så ja til et lønnet jobbtilbud han fikk. Han forklarer at det da ble en misforståelse mellom han og Kriminalomsorgen. De hadde satt samfunnsstraffen på pause, men han hadde ikke vært klar over at han fremdeles hadde meldeplikt. Det hadde blitt meddelt han på en epost som han ikke hadde lest, da han sjeldent åpnet eposten sin. Så da ble saken hans tatt til retten og han måtte sone en ordinær fengselsstraff, til tross for at både han selv og saksbehandleren hans hos Kriminalomsorgen hadde trodd han skulle få en ny sjanse. Så da forsvant både samfunnsstraffen og jobbtilbudet han hadde fått. Da han kom ut av fengselet i fjor høst var det ingen som tok kontakt med han. Han har prøvd å fortelle minst mulig til foreldrene, slik at de ikke skal bli stresset og bekymret⁹⁶ ☒

⁹⁵ Intervju til innsiktsrapporten med gutt, 16 år.

⁹⁶ Intervju til innsiktsrapporten med gutt, 20 år.

Historien til denne 20-åringen viser at det fremstår som uheldig at denne ungdommen ikke hadde en hjelper som kunne bistått han i å få fulgt opp meldeplikten sin slik at han kunne fått gjennomføre samfunnsstraffen han var i dømt. Det fremstår også som uheldig at en ungdom som befinner seg i en vanskelig situasjon etter endt soning er alene med å håndtere situasjonen sin.

De ungdommene som vi har intervjuet til denne rapporten har ikke fått noen oppfølging fra bydelens tjenester, unntatt en søster, som er fulgt opp av psykolog hos BUP.

Foruten den innsikten vi har fått gjennom intervjuer med ungdommer i Bydel Alna, blir det blir viktig å trekke lærdommer fra det omfattende innsiktsarbeidet Bydel Gamle Oslo har gjennomført for utsatt ungdom i deres bydel. Mange av ungdommene intervjuet i det innsiktsarbeidet er i samme målgruppe som Operativt SaLTo, og de kan ha lignende erfaringer. Se Vedlegg 2 for mer informasjon om innsiktsarbeidet om utsatt ungdom som er gjort i Bydel Gamle Oslo.

7.2 SITUASJONEN TIL FORESATTE

En ansatt i Bydel Alna som jobber tett på foreldre i målgruppen for Operativt SaLTo opplever at det er høy terskel hos foreldre for å be om hjelp, og hos bydelen for å tilby hjelp. Foreldrene har heller ikke oversikt over hvilke tilbud eller hjelp som finnes. Av de foresatte han kjenner til er det kun noen som har fått tilbud om foreldreveiledningskurs, noe som ikke nødvendigvis blir opplevd som det de trenger mest. Det er også tillitsbasert – de trenger å ha tillit til både hjelperen og hjelpeapparatet. For å kunne bistå foreldrene med det de opplever at de trenger mener han at det er viktig å jobbe med tillitsrelasjonen over tid. Tilliten kan svekkes om foreldrene opplever at de stiller til samtaler uten at det blir noen oppfølging. Det er hans opplevelse at foreldrene har et enormt behov for samtaler, og at det gjennom en første samtale kan åpnes en 'pandoras eske' med behov. Da må hjelpeapparatet kunne følge opp. Det kan det være skummelt å åpne opp for, når en vet at kapasiteten i hjelpeapparatet

er begrenset. I tillegg blir det viktig å balansere mellom foreldre som ønsker informasjon og kontroll, og en ungdom som ønsker frihet.⁹⁷

Denne miljøarbeideren mener at bydelen burde bruke foreldrene som en ressurs, som erfaringskonsulenter. Slik han kjenner mange foreldre trenger de informasjon om hva som skjer rundt ungdommen deres og i ungdomsmiljøet. Han ser foreldre som ønsker barna sine det beste og som prøver å være til stede og sette grenser, men at det ikke er lett. Ofte vet ikke foreldrene hva ungdommene deres gjør eller hvem de er sammen med. Ungdommene kan la være å fortelle for mye om det som skjer til foreldrene, da de ikke vil at de skal bekymre seg eller ikke la dem få lov til å være med vennene sine. Få foreldre kjenner andre foreldre, og generelt vet ikke foreldre så mye om familiene til barnas venner. Noen foreldre kjenner seg helt alene, sier de har prøvd alt – og lurert på om de bør flytte til hjemlandet.⁹⁸

Forsker Liridona Gashi har i sin doktorgrad sett på samhandlingen mellom politi, foreldre og ungdom, hvor hun har identifisert ulike strategier foresatte tar i bruk overfor politiet. En av konklusjonene hennes er at foreldre er en uutnyttet ressurs i å hindre kriminalitet blant ungdom, og at en økt forståelse av foreldrenes rolle vil kunne gagne samfunnet som helhet.⁹⁹ Se Vedlegg 3 for mer informasjon om forskning på ungdomskriminalitet og Vedlegg 2 for mer informasjon om innsiktsarbeid fra Bjerke bydel om foresattes erfaringer.

Arbeid med foresatte til ungdom i risikosone for kriminalitet er beskrevet som en sviktsone. Det fremstår som de i liten grad får oppfølging og bistand fra bydelens tjenester, til tross for at det må antas at mange av dem står i en svært krevende situasjon.

⁹⁸ Ibid.

⁹⁹ Se artikkel i forskningsmagasinet Apollon: [Foreldre kan bli viktigere i å hindre kriminalitet blant unge - Apollon](#) og hennes forskningsartikkel *Parental Defenses in Interactions with the Police* datert 26.05.24, [Parental Defenses in Interactions with the Police - Gashi - 2024 - Symbolic Interaction - Wiley Online Library](#)

7.3 HVA BLIR VIKTIG I ARBEIDET MED OPPFØLGING AV UNGDOMMER, SØSKEN OG FORESATTE?

Det fremstår som at målgruppene til Operativt SaLTo i stor grad går under radaren for bydelens tjenester, til tross for at mange av dem sannsynligvis hadde trengt oppfølging fra flere tjenester. Ansatte i bydelen som er tett på målgruppene beskriver foreldre til ungdom i risikosone for kriminalitet som rådvile, fortvilet og bekymret for sine ungdommer, som ikke vet hvordan de best kan hjelpe dem.¹⁰⁰ Yngre søsken blir beskrevet som 'de gule flaggene', hvor bydelen har sviktet. Om de ikke får hjelp, har de stor risiko for også bli involvert i kriminalitet, på grunn av eldre søskens involvering.

Det blir viktig å ha en helhetlig tilnærming til ungdommene som er i risikosone for kriminalitet, hvor deres foreldre og søsken også får den oppfølgingen de selv opplever at de trenger. Det blir viktig å utvikle gode strategier i det oppsøkende sosiale arbeidet for å kunne nå både foreldre og søsken, for å kunne bistå både med nødvendig oppfølging, samt legge til rette for at foreldrene får brukt sine ressurser som foresatte inn i det kriminalitetsforebyggende arbeidet. Det inkluderer også å inkludere foreldre i konfliktløsningsarbeidet, for å begrense handlingsrommet for hevningreper etter en hendelse, og for at konflikter blusser opp igjen og fører til nye hendelser.

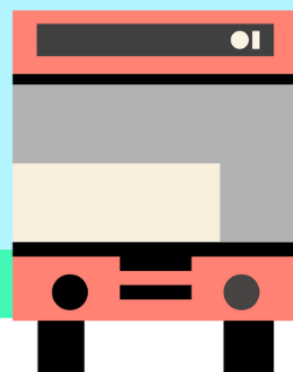
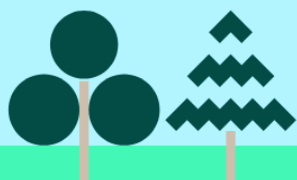
For å lykkes med dette blir det avgjørende å bygge tillit fra tjenestenes side, opp mot målgruppene, for å kunne komme i posisjon for å kunne gi dem den oppfølgingen og bistanden som de trenger. Dette inkluderer psykisk helsehjelp, oppfølging og behandling for rusmisbruk, og en raskere tilgang til øvrige tjenester i bydelen som de trenger. Hvilke tjenester den enkelte ungdom og hans/hennes familie vil trenger, vil variere, alt etter hvor alvorlig situasjonen er. Søsken må bli sett og fulgt opp, slik at de unngår å arve kriminalitet og konflikter fra eldre søsken. For mange av ungdommene i målgruppen blir det også svært viktig å bistå dem til å finne jobb, slik at de kan tjene penger på lovlig vis. Det vil kreve en proaktiv tilnærming over tid i det sosialt oppsøkende arbeidet, for å lykkes i å nå frem til disse målgruppene.

¹⁰⁰ Jf samtale med salto-koordinator Bydel Alna.

Oslo

8.0 UTFORDRINGER I DET TVERRFAGLIGE SAMARBEIDET

Tverrsektorielt samarbeid og utfordringer knyttet til dette er ikke ukjent fra før.¹⁰¹ I dette kapittelet løfter vi særlig frem utfordringer i samarbeidet mellom de tjenestene og virksomhetene som berøres mest av målgruppene til Operativt SaLTo-prosjektet, som er barnevernstjenesten, Nav, miljøarbeidertjenester, fagsenteret for barn og unge, samt skole, fritid og nærpoltiet. Mange av disse tjenestene får berøring med deler av målgruppene til Operativt SaLTo-prosjektet, men det er ingen tjenester som frem til nå har jobbet med disse målgruppene som en helhet.

Utfordringer i det tverrfaglige samarbeidet

- Fravær av samarbeid satt i system og skriftlige samarbeidsrutiner
- Uklare ansvarsforhold når flere tjenester er involvert i en sak
- Utfordrende samarbeid mellom tjenestene for overgangen til 18 år
- Samarbeidet mellom Nav Alna og bydelens øvrige tjenester kan forbedres
- Bolig og økonomi kan være krevende saker å samarbeide om
- Behov for tettere samarbeid mellom tjenester som jobber med foreldre
- Barn med spesielle behov utgjør et utfordrende samarbeidsområde
- Samarbeidet skole-foreldre – fritid har forbedringspotensial
- Behov for mer oppfølging av elever og foresatte fra bydelens tjenester

8.1 FRAVÆR AV SAMARBEID SATT I SYSTEM

Når det gjelder utfordringene som blir beskrevet i intervjuene til innsiktsrapporten om samarbeid, påpeker mange at det handler om et fravær av samarbeid satt i system, og at det ikke foreligger noen skriftlige rutiner for dette samarbeidet¹⁰² ☒ Det er ikke et tilstrekkelig lag rundt barnet/ungdommen, fra de tjenestene som trengs. Det blir fremhevet som et

¹⁰¹ Se *Trøbbel i grenseflatene*, Fafo-rapport 2020:02.

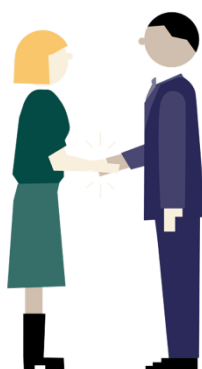
¹⁰² Mange av tjenestene som ble intervjuet til innsiktsrapporten trakk frem dette punktet.

lederansvar å legge til rette for samarbeid, og se det store bildet og bidra til løsninger. For å bygge en kultur for samarbeid, nedover i organisasjonen. ¹⁰³

Det er ikke gode nok rutiner på samarbeid mellom tjenestene, og god nok flyt i samarbeidet med tjenester som gjør lignende arbeid. Ting kan bli snakket om på møte etter møte, men ikke gjort noe med - det blir hengende i luften. De som jobber med forebygging både fra barnevernet og fritidsklubbene har samhold sosialt, men de trenger å få det også i samarbeidet. ¹⁰⁴

Samarbeid mellom tjenestene i bydelen i enkeltsaker kan fungere bra, tjenestene finner hverandre og jobber ut ifra en plan ¹⁰⁵ ☒ Men det blir også beskrevet som personavhengig ¹⁰⁶ ☒ og at det kan begynne å knirke i krevende saker knyttet til ressurser. ¹⁰⁷ ☒

Informasjonen fra intervjuene viser behovet for å sette samarbeidet mer i system, gjennom skriftlige rutiner og prosedyrer. Det vil gjøre det lettere å koordinere hvem som skal gjøre hva og hvem som skal følge opp hva. Det vil ikke løse utfordringen med at det kan være krevende å samarbeide i saker knyttet til knappe ressurser, noe som med presset på kommuneøkonomien antakelig ikke vil bli enklere i de nærmeste årene som kommer. Men system for samarbeid og skriftlige prosedyrer kan bidra til å forbedre samarbeidet, gjøre tjenestene mer kjent med hverandre og bidra til å bygge tillit mellom tjenestene.

¹⁰⁴ Intervju til innsiktsrapporten med leder for Forebyggende ungdomsavdeling, barnevernstjenesten, 25.6.25 og 3.7.25.

¹⁰⁵ Intervju til innsiktsrapporten med leder for barnevernstjenesten, 28.05.25.

¹⁰⁶ Intervju til innsiktsrapporten med leder for Forvaltning og utvikling, 2.6.25.

¹⁰⁷ Intervju til innsiktsrapporten med leder for barnevernstjenesten, 28.05.25.

8.2 UKLART ANSVAR I SAMARBEIDET VED OVERGANG TIL 18 ÅR

Samarbeidet mellom miljøarbeidertjenesten, barnevernstjenesten og Nav om ungdom som fyller 18 som skal overføres på grunn av myndighetsalder, kan være utfordrende på grunn av uklare grenser for ansvar mellom tjenestene. Overgangen fra barn til 18 år blir trukket frem som en sårbar overgangsperiode for risikoutsatte familie, hvor det er viktig å være tett på.¹⁰⁸

Miljøarbeidertjenesten trekker frem barnevernstjenesten som mest utfordrende å samarbeide med, grunnet uklare ansvarsforhold i noen saker for hvem som har hovedansvaret i noen saker begge tjenestene er inne i. Det kan gjelde saker med ettervern, der barnevernstjenesten fremdeles er inne, for ungdom mellom 18-25 år. Taushetsplikt kan også bli en barriere, som fører til svikt i samarbeidet.¹⁰⁹

En grunn som blir løftet frem som en årsak til disse utfordringene i samarbeidet kan være at tjenester fra både barnevernstjenesten og helse er dyre, slik at ingen har lyst til å ta hele kostnaden. Da kan man bli stående med regningen i midten, noe som i noen saker kan gå utover det faglige samarbeidet. Slike saker beskrives som krevende, og at det handler om hvem som har ansvar for hva, hvem som har rettigheter til hva og hvilket lovverk som er gjeldende. Det kan handle om saker som har et helseaspekt, men som også er en barnevernssak – hvem skal da ivareta hva? Overgangen fra barnevernstjenesten til helse for disse ¹¹⁰kan være en krevende prosess hvis barnevernstjenesten slipper dem når de er fylt 18 år og helse må overta.¹¹¹

Miljøarbeidertjenesten kan også oppleve å stå alene med vanskelige saker, som berører ungdom over 18 år som er inne i tunge kriminelle miljøer, hvor politiet er deres eneste samarbeidspartner de kan henvende seg til for veiledning.¹¹²

Det er en kjent sak at overganger kan representere ekstra utfordringer for forvaltningen, og overgangen til 18 år medfører mange endringer for

¹⁰⁸ Intervju til innsiktsrapporten med leder for Forvaltning og utvikling, 2.6.25.

¹⁰⁹ Ibid.

¹¹¹ Ibid.

¹¹² Ibid.

ungdommene. For disse blir det viktig at de involverte tjenestene har en tett dialog og er i *forkant* av overgangen, for å lette på utfordringene som denne medfører i samarbeidet. Da kan det være hensiktsmessig å utvikle noen *beste praksiser* for hvordan dette samarbeidet kan gjøres.

8.3 SAMARBEIDET MELLOM NAV OG ANDRE BYDELSTJENESTER

Flere av intervjuene trekker frem at samarbeidet mellom Nav og de andre tjenestene i bydelen har et potensiale for forbedring. Det er et samarbeid mellom Nav og mange av bydelens tjenester, spesielt gjennom OT-rollen som Nav har i Bydel Alna, Jobbsenter for unge, og oppfølging av ungdom som er under soning, både før og etter. Men det er en utfordring at tjenestene ikke kjenner godt nok til hverandre.¹¹³

Det er utviklet et samarbeid mellom Forebyggende ungdomsavdeling i barnevernstjenesten og Navs jobbsenter, der miljøarbeidere fra barnevernstjenestene har bistått med å få kontakt med ungdommer som trenger Jobbsenterets tjenester. Samtlige som ble intervjuet fra disse tjenestene mente det var et potensiale i å forbedre og klargjøre dette samarbeidet.¹¹⁴ Ungdomsavdelingen i Nav løfter også frem potensialet i å få et bedret samarbeid rundt utfordringen med å finne deltidsjobber til ungdommene, siden både barnevernstjenesten og Nav er engasjert i å finne jobb til ungdom i sine målgrupper.¹¹⁵

Nav fremhever også at det kan være krevende å samarbeide om bolig og økonomi med barnevernstjenesten for ungdommer som har hatt en oppfølgingssak i barnevernstjenesten. Nav kan stille spørsmålstegn ved boevnen til ungdommer og mene at bydelens tjenester må på banen. De opplever at grunnet økonomisk press så mener bydelen det motsatte, noe Nav påpeker ikke alltid går bra.¹¹⁶

En stor utfordring synes å være at arbeidsdelingen for de over 18 år ikke er avklart, men blir løst fra sak til sak.¹¹⁷ Fra barnevernets side stilles det

¹¹³ Intervju til innsiktsrapporten med leder for barnevernstjenesten, 28.05.25.

¹¹⁴ Intervju til innsiktsrapporten med ansatte i barnevernstjenesten og Nav.

¹¹⁵ Intervju til innsiktsrapporten med ungdomsavdelingen i Nav Alna, 25.6.25.

¹¹⁶ Ibid.

¹¹⁷ Intervju til innsiktsrapporten med leder for barnevernstjenesten, 28.05.25.

spørsmål ved når deres ansvar for ettervern opphører, og når Nav skal overta? En viktig forskjell mellom Nav og barnevernstjenesten er at Nav kan stille vilkår til hjelp, noe barnevernstjenesten ikke kan. Nav opplever også at overgangen til ungdom fyller 18 år medbringer mange utfordringer i samarbeidet med andre tjenester.¹¹⁸

Det er mer kontakt på tvers mellom Nav og barnevernstjenesten på saksbehandlernivå og ledernivå, men mindre på mellomledernivå. Et initiativ som er tatt for å bedre dette samarbeidet er at det nå er avholdt flere felles fagmøter mellom barnevernstjenesten og Navs ungdomsavdeling, som har lagt et grunnlag for å utvikle dette samarbeidet.¹¹⁹

Fra intervjuene synes det enighet om at det er et potensiale i å utvikle samarbeidet mellom Nav og øvrige tjenester i bydelen. For Operativt SaLT sine målgrupper blir Nav sin rolle særdeles viktig, da Nav forvalter mange tjenester som blir avgjørende for å gi god oppfølging og bistand, både til ungdommer, men også deres søsken og foresatte.

8.4 BEHOV FOR MER SAMARBEID OM FORELDRE

Angående samarbeid om foreldrene, så blir det trukket frem at Fagsenter for barn og unge, som har i sitt mandat å jobbe med foreldre, bør samarbeide mer med Forebyggende ungdomsavdeling i barnevernstjenesten. Fagsenteret bør samarbeide generelt mer med de forebyggende tjenestene, på en systemisk måte. Selv om det er mye samsnaking mellom ulike tjenester, så trengs det prosedyrer for samarbeid på et mer systemisk nivå. Det understrekes også at deling av informasjon ikke er det samme som samarbeid eller samhandling.¹²⁰

Det er gjennomgående i intervjuene til denne rapporten at det er et stort behov for å både jobbe mer med foresatte, og styrke samarbeidet mellom tjenestene når det gjelder oppfølging og bistand av foresatte.

8.5 BARN MED SPESIELLE BEHOV

¹¹⁸ Intervju til innsiktsrapporten med ungdomsavdelingen i Nav Alna, 25.6.25.

¹¹⁹ Intervjuer til innsiktsrapporten med Navs ungdomsavdeling 25.6.25 og leder for barnevernstjenesten 28.5.26.

¹²⁰ Intervju til innsiktsrapporten med faglig leder for Fagsenter for barn og unge, 20.6.25

Barn med spesielle behov blir trukket frem som et område som det er krevende å samarbeide om, som kan handle om omsorg/helse og omsorg. Det kan være barn/ungdom med lettere psykisk utviklingshemming eller spekterforstyrrelser, og koblet til kriminelle miljøer. Hvem har da ansvaret? Barnevernstjenesten eller Fagsenter for barn og unge? Barnevernstjenesten har kanskje vært inne i en sak hvor Fagsenteret er koordinator, men hvilken tjeneste skal gi dem den hjelpen de trenger? Resultatet kan bli frustrerte foreldre, hvor kanskje både dem og søsken blir utsatt for vold av en ungdom som de ikke ønsker skal flytte eller dra på avlastning.¹²¹

Ungdommer i risikosone for kriminalitet som i tillegg kan ha uavklarte diagnoser som psykisk utviklingshemming eller spekterforstyrrelser, kan gjøre at de tilhører en ekstra sårbar kategori barn og unge. Disse barna eller ungdommene kan bli ekstra utfordrende å hjelpe og få til et godt samarbeid rundt. I og med at vi vet at kognitive og psykiske lidelser er utbredt blant ungdom i risikosone for kriminalitet, blir det ekstra viktig å jobbe med å få på plass et godt tverrfaglig og tverretatlig samarbeid rundt disse ungdommene.

8.6 ATSKILT PSYKISK OG FYSISK HELSE

Det fremheves også som en utfordring at tjenester knyttet til fysisk og psykisk helse er atskilt. Med en mangfoldig befolkning hvor mange opplever psykisk uhelse som skambelagt å snakke om, og enda mer for 'tøffe' gutter, ville det være en fordel om disse to tjenestene var på samme sted. Tilgjengeligheten til helsetjenester er også problematisk, gitt konfliktlinjene i bydelen hvor mange ungdommer ikke tør å oppsøke bydelshuset på Furuset.¹²²

Psykisk uhelse er utbredt i målgruppene til Operativt SaLTo. Samtidig fremstår det klart at det er et stort underforbruk av tjenester som kan bedre den psykiske helsen. Det blir derfor viktig å utvikle gode strategier i det oppsøkende sosiale arbeidet som skal gjøres i Operativt SaLTo for å klare å fange opp, og bygge tillit til ungdommer, deres søsken og foresatte, slik at de tjenestene som kan tilby psykisk helsehjelp kan komme i posisjon til å gi nødvendig oppfølging og bistand.

¹²¹ Ibid.

¹²² Intervju til innsiktsrapporten med leder for barnevernstjenesten, 28.05.25.

8.7 SAMARBEID SKOLE – ANDRE TJENESTER

Fra en ungdomsskole i bydelen oppleves det at elevene ikke får den oppfølgingen de trenger fra bydelen, spesielt fra barnevernstjenesten. Det oppleves som om en del av familiene som trenger barnevernstjenesten blir gitt opp, til tross for at skolen vurderer det som at familien har et stort behov for hjelp. Dette kan gjelde elever med store sosiale atferdsproblemer som er involvert i vold og hærverk og som har høyt fravær. Det blir påpekt fra skolens side at det kan handle om omsorgssvikt om foresatte ikke klarer å inngå i det samarbeidet som må til for å hjelpe barnet. Det etterlatte inntrykket for skolen er at barnevernstjenesten opererer med noen standarder og kriterier som ikke er forenlig med behovene som noen familier kan ha. Skolen kan sende bekymringsmeldinger til barnevernstjenesten, men kan oppleve at saken blir lukket uten at eleven og familien får den hjelpen og oppfølgingen som skolen vurderer at de trenger. Resultatet kan bli at skolen opplever slike situasjoner som 'litt svikt av systemet' og at deres vurdering av alvoret i situasjonen ikke blir respektert.¹²³

Flere av ungdommene i målgruppen kan trenge hjelp fra BUPs og PPTs tjenester, men det blir beskrevet som litt 'tungrodd' å få hjelp der,¹²⁴ hvor de med sosiale atferdsvansker ofte faller igjennom hos PPT.¹²⁵ En rektor påpeker hvor viktig det er at PPT også vurderer hvordan sosiale atferdsutfordringer bidrar til at elevene ikke mestrer skolen og at dette ikke bare handler om faglige lærevansker. Hun ser at det nå er en økende bevissthet rundt dette, da eleven må klare å ha fokus og kunne samarbeide med andre elever og lærere for å kunne lære noe på skolen. Fra hennes perspektiv burde både barnevernstjenesten, BUP og PPT justert noe på praksisen sin, slik at hjelpen ble mer tilgjengelig og skolen kunne få et reelt og mer konkret samarbeid med disse instansene.¹²⁶

Fra Hellerud videregående skole fremheves det som en stor utfordring at de ikke får noe informasjon fra ungdomsskoler om nye elever som starter hos

¹²³ Intervju til innsiktsrapporten med rektor for Granstangen ungdomsskole, 26.06.25.

¹²⁴ Intervju til innsiktsrapporten med Salto-oppfølger for Oslostandard en-til-en fra barnevernstjenesten, 20.6.25.

¹²⁵ Intervju til innsiktsrapporten med rektor for Granstangen ungdomsskole 26.06.25.

¹²⁶ Ibid.

dem. En elev kan bli utredet for ADHD, ha en depresjon eller drive med selvskading, uten at de som jobber i elevtjenesten får vite det. Så da starter de på bar bakke. Dette er en mangel på informasjonsdeling som blir karakterisert som 'ikke veldig optimalt'. Kombinasjonen av lite motivasjon, familiesituasjon, konflikter, samt ukjente diagnoser, kan føre til at en elev ikke fungerer godt på skolen – eller faller ut. Elevtjenesten ved Hellerud videregående hadde gjerne sett at det var et tettere samarbeid med barne- og ungdomsskolene i bydelen. Med barnevernstjenesten har de fått utviklet en god rutine for samarbeid. De skulle derimot gjerne ønsket seg mer bistand fra bydelen til elever med psykososiale utfordringer, som de i kortere perioder må ta ut fra undervisningen. Denne skolen, som mange andre informanter har påpekt, savner en ruskontakt i bydelen.¹²⁷

Et annet område som blir trukket frem der samarbeidet mellom skolen og andre instanser ikke er godt nok, er samarbeid mellom skole – foreldre – fritidstilbud/-aktiviteter. Dette fører til at ungdommene ikke blir sett godt nok. Når det skjer noe etter skoletid, så sier skolen at det er fritid og ikke noe de har noe med. Og når noe skjer på fritidsklubben så prøver de ansatte å håndtere det der, med foreldrene som de viktigste samarbeidspartnere. Det blir fragmentert, og samarbeidet kunne vært mye sterkere.¹²⁸

OT Ulven, som er en alternativ opplæringsarena for elever i videregående opplæring, har flere elever som overlapper med Operativt SaLTos målgruppe. OT Ulven har hatt en økning i elever fra Bydel Alna og Furuset, hvor mange av dem ikke har noen form for oppfølging fra bydelen, noe de har et behov for. Høsten 2025 vil OT Ulven også starte opp et arbeid med noen ungdommer fra Granstangen ungdomsskole (OT Ung).¹²⁹ Disse kan også være overlappende med Operativt SaLTos målgruppe.

OT Ulven samarbeider med bydelene som ungdommene kommer fra, for at de skal kunne få en helhetlig oppfølging. Rektor ved OT Ulven understreker viktigheten av å få til samarbeidet på tvers, og få satt samarbeidet i system, til

¹²⁷ Intervju til innsiktsrapporten med elevtjenesten ved Hellerud videregående skole 26.06.25.

¹²⁸ Intervju til innsiktsrapporten med leder for KMF, 23.6.25.

¹²⁹ Intervju til innsiktsrapporten med rektor for OT Ulven 26.08.25. Se Vedlegg 2 for mer informasjon om tiltaket OT Ulven.

det beste for ungdommene. Ungdommene kan ha behov for tjenester både fra Nav, fritid, psykisk helse og rus, og da er det ønskelig for Ulven å ha en inngang til bydelen. Hvis alle tjenestene i bydelene skal ha hver sin kontaktperson, blir det vanskeligere. For å få til et godt samarbeid er det viktig at de ulike aktørene kjenner til hverandre og at alle vet hva de andre gjør.¹³⁰

OT Ulven har gode resultater med å få ungdommer igjennom videregående opplæring, hvor elevenes egen motivasjon for deltakelse er løftet frem som sannsynligvis nøkkelen til suksess. Se evalueringsrapporten av OT Ulven av Norconsult fra 2022 for mer informasjon om erfaringene gjort i utviklingen av dette tiltaket.¹³¹ Det blir viktig for Operativt SaLTo å lære fra erfaringene gjort av OT Ulven, samt å utvikle et tett samarbeid med dem for informasjonsutveksling og koordinering av oppfølging av ungdommer som kan befinne seg i begge målgruppe.

Intervjuene med både skolerepresentanter og bydelens tjenester, viser at det er en god del å gå på i samarbeidet mellom skole og bydel. Det fremstår som viktig i dette samarbeidet at forventninger om hva den andre parten kan bidra med inn i samarbeidet blir avklart, slik at en får en felles forståelse om både omfang, og hva det er mulig å utvikle et samarbeid rundt. Ungdommene i Operativt SaLTos målgruppe går enten på Granstangen ungdomsskole, Hellerud videregående (eller andre videregående skoler), OT Ulven eller har falt ut av skole og opplæring. Utfordringene som ungdommene i Operativt SaLTo sin målgruppe har, kan gjøre seg gjeldende både på skolen og i fritid, som psykisk uhelse, rusmisbruk og involvering i konflikter, som også kan påvirke sterkt situasjonen deres på skolen. Det blir derfor i alles interesse å få på plass et godt samarbeid med skolene om barn og unge som vi har felles ansvar for.

¹³⁰ Ibid.

¹³¹ Ekstern evaluering av OT Ulven foretatt av Norconsult 2022 – 10-07, s. 3, [Ekstern evaluering OT Ulven](#), Områdesatsingene i Oslo, Delprogram oppvekst og utdanning

8.8 SAMARBEIDET MELLOM NÆRPOLITIET I BYDEL ALNA OG BYDELEN

Samarbeidet mellom nærpolitiet og bydelen beskrives som veldig godt.

Nærpolitiet driver lokallorientert politiarbeid og har tett samarbeid med en rekke aktører i bydelen.¹³²

Nærpolitiet etterspør imidlertid en mer systematisk oppfølging av yngre søsken, for å unngå rekruttering av yngre søsken til kriminalitet. Når de har kontakt med en 15-åring som er involvert i kriminalitet, og de ser at han har to yngre søsken på for eksempel 11 og 13 år bør deres situasjon automatisk bli undersøkt, at det går bra med dem både på skolen, hjemme og i fritiden. Om de også er i en sårbar situasjon kan det bare være et tidsspørsmål før de også blir involvert i kriminalitet, og det bør tas affære før det er for sent. Nærpolitiet har flere eksempler på dette, hvor de har blitt oppmerksom på yngre søsken som etter et år eller to er kommet i deres søkelys. Da er det andre instanser enn politiet som må på banen. Disse barna kan lett falle mellom to stoler, om det ikke er en barnevernssak eller en politisak, men at 'noen bør gjøre noe'.¹³³

Nærpolitiet har månedlige samarbeidsmøter med barnevernstjenesten. Den instansen som de kjenner dårligst til, er Nav, spesielt de som jobber med de over 18 år, som det hadde vært ønskelig å få et tettere samarbeid med.¹³⁴

Når det skjer ting på Furuset som gjør at ordenspolitiet fra sentrum kommer, kan relasjonen mellom ungdom og politi bli mer problematisk, da ungdommer kan bli arrestert og kjørt i arresten. Da kan Furuset-ungdom oppleve politiet som krenkende og rasistisk, og svare med å kaste stein på ordenspolitiet, noe som ikke skjer med nærpolitiet.¹³⁵

Et tema som blir fremhevet som en utfordring fra Forebyggende ungdomsavdeling er hvor mye informasjon miljøarbeidere som jobber ute blant ungdommer kan gi til nærpolitiet, uten at de risikerer å bli innkalt til å vitne i tingretten, bli formelt avhørt på telefon uten at de er klar over det, og med det risikere å bli 'brent' i ungdomsmiljøet. Det blir påpekt at miljøarbeiderne som jobber forebyggende også må tenke på sitt rykte som forebyggere, også av sikkerhetsgrunner, gitt at de og nærpolitiet har forskjellige mandat. Det er

¹³² Intervju til innsiktsrapporten med teamleder, nærpolitiet i Bydel Alna, 23.07.25.

¹³³ Ibid.

¹³⁴ Ibid.

¹³⁵ Intervju til innsiktsrapporten med leder for barnevernstjenesten, 28.05.25.

derfor et behov for å gå opp samarbeidet med nærpolitiet på disse punktene og avklare dette.¹³⁶

Selv om samarbeidet med nærpolitiet blir beskrevet som godt av både bydelen og nærpolitiet selv, viser intervjuene til denne rapporten at det også for dette samarbeidet er et potensiale i å sette det inn i et system med et tettere og formalisert samarbeid, som del av et tverrsektorielt samarbeid om Operativt SaLTos målgrupper.

8.9 SAMARBEIDET MED FURUSET IF

Furuset IF er den største og viktigste frivillige aktøren som også gjør et omfattende forebyggingsarbeid for barn og unge i bydelen gjennom fritidstilbudet Ung i Forum. Dette støttes av Bydel Alna og Bufdir. Furuset IF beskriver arbeidet deres som indirekte kriminalitetsforebyggende, hvor de også ser en bekymringsfull utvikling i barne- og ungdomsmiljøet, hvor toleransen ser ut til å ha blitt mye lavere for at også de yngre kan bli involvert i alvorlige hendelser. Furuset IF samarbeider med nærpolitiet, skoler, Nav Alna, Fagsenter for barn og unge, FUBIAK og andre dele av bydelen gjennom Furusetalliansen. Dette er månedlige møter som er del av det lokale saLTos-arbeidet. Furuset IF har også et tett samarbeid med Sosialagentene og tilrettelegger for alternative aktiviteter og arbeidsoppgaver for elever med særskilte utfordringer.¹³⁷

De etterlyser en enda mer proaktiv holdning fra bydelens side opp mot Furuset IF, og fremhever potensialet i å få sydd sammen en pakke på tvers, i samarbeid med frivilligheten, slik at man kan spille hverandre gode og bygge formaliserte allianser som kan dra i samme retning. De anbefaler å lage et organisasjonskart over alle miljøarbeiderressursene som finnes i bydelen, slik at man får en oversikt over hva en har å spille på. Med press på økonomien i kommunen, tror de også at samarbeidet med frivillige organisasjoner blir enda viktigere i tiden fremover.¹³⁸

¹³⁶ Intervju til innsiktsrapporten med leder for Forebyggende ungdomsavdeling, barnevernstjenesten, 25.6.25 og 3.7.25.

¹³⁷ Intervju med nåværende og forrige daglig leder for Furuset Idrettsforening, 20.06.25.

¹³⁸ Ibid.

Det fremstår som et stort potensial i år få på plass et formalisert og mer strategisk samarbeid mellom de som jobber med forebygging i Furuset IF og bydelens forebyggende tjenester (FUBIAK, Forebyggende ungdomsavdeling, Jobbsenteret), slik at ressursene kan sees mer i sammenheng og brukes til å styrke arbeidet.

8.10 POTENSIALE TIL FORBEDRINGER I DET TVERRFAGLIGE SAMARBEIDET

På bakgrunn av intervjuene fremstår det som et stort potensial i å sette samarbeidet mellom tjenestene, og mellom bydelens tjenester og samarbeidet til eksterne samarbeidspartnere i et bedre i system. Informasjonen som fremkommer i intervjuene viser at det er et behov for at samarbeidet skriftliggjøres og institusjonaliseres. Da kan skriftlige prosedyrer og rutiner for samarbeid mellom tjenester være nyttige hjelpemiddel for å følge opp og koordinere arbeidet på en god og faglig måte. Et viktig aspekt ved å bedre samarbeidet er også å bli kjent, og bygge tillit mellom tjenestene.

Et annet viktig aspekt ved tverrsektorielt samarbeid er få til en effektiv deling av informasjon mellom tjenestene, for å unngå at taushetsplikten blir en barriere i samarbeidet. For å lykkes med dette blir det viktig å utvikle en god rutine for innhenting av informert samtykke fra målgruppene. Da er det flere problemstillinger som må adresseres, hvor det blir viktig å utvikle arbeidsmetoder som sikrer at det gis et *reelt* informert samtykke fra ungdommene og deres foresatte. Det må for all del unngås at målgruppene opplever et press for å gi samtykke til at informasjon deles, noe som skal skade oppbyggingen av tillit mellom målgruppene og tjenestene.

Oslo

9.0. SVIKTSONER

Med sviktsoner mener vi at tjenestene kan være mangelfulle, at tilstrekkelig samarbeid mellom tjenestene ikke er på plass, at det er et fravær av systematikk i arbeidet eller fravær av tjenester. Det handler både om utfordringer i samarbeidet og det som oppleves som uklare ansvarsområder. Gjennom intervjuene til innsiktsrapporten har vi fått informasjon om hvordan de ulike tjenestene opplever samarbeidet rundt målgruppene, hva som er utfordringene i samarbeidet og hva de opplever som sviktsonene.

Sviktsoner	
• Fragmentert oppfølging fra bydelens tjenester • Uavklarte ansvarsforhold mellom tjenester • Søsken og foresatte får ingen systematisk oppfølging eller bistand • Manglende rask tilgang til psykisk helsehjelp og rusbehandling • Ikke systematisk arbeid med grupper og konflikter • For lite målrettet miljøarbeid mot de yngste (12-14)	• Manglende kompetanse hos miljøarbeidere til å gjenkjenne kognitive funksjonsnedsettelse • Manglende tilbud til ungdom mellom 16-18 • Manglende jobbtilbud (hel-/deltid) for ungdommer • Lite tilgjengelige tjenester arbeidstidsmessig • Manglende juridisk rådgivning for familier • Lang ventetid på reaksjon for ungdom som er under etterforskning

9.1 FRAGMENTERT ARBEID OG UKLARE ANSVARSFORHOLD

I mange av intervjuene til innsiktsrapporten har representanter for ulike tjenester vektlagt at de opplever at det jobbes *fragmentert* i forhold til denne målgruppen ungdommer og at de ulike tjenestene ikke har oversikt over hva andre tjenester gjør.¹³⁹ Arbeidet med denne målgruppen blir beskrevet som

¹³⁹ Miljøterapeuten som i en årrekke har jobbet med unge gjengangere og nå en-til-en oppfølging etter Oslostandard i barnevernstjenesten, forteller at han ikke har oversikt over

‘fragmentert, krevende, omfattende og bekymringsverdig’.¹⁴⁰ Det er ingen tjenester som hjelper *hele ungdommen*, hver og en av tjenestene som er involvert (om de er involvert) har bare biter av ungdommene – og hjelper med hver sine biter.¹⁴¹

I noen saker er det uklart hvem som har mandatet for å ta en sak, og uklare ansvarsforhold mellom tjenestene. Selv om en tjeneste er involvert i en ungdom, er det ikke nødvendigvis slik at de vet at denne ungdommen er i en risikosone for kriminalitet, eller at de vet hvilke andre tjenester som er involvert i samme ungdom. Det kan føre til overlappende innsatser fra ulike tjenester.

Det fremheves som en svikt at tjenestene snakker om at ungdommenes problemer er så komplekse. Det burde heller handle om hvordan bydelens tjenester kan møte ungdommene, jobbe helhetlig slik at ikke at de må forholde seg til flere forskjellige personer fordi det oppleves komplekst fra tjenestenes side.¹⁴²

Bolig blir også beskrevet som en sviktsone, da noen ungdommer kan mangle boevne, og kan av ulike grunner ikke bo hjemme, enten på grunn av at de utøver vold mot familien, blir utsatt for vold i nære relasjoner eller andre former for omsorgssvikt. Da kan det bli en stor utfordring å løse deres boligproblem, også å avklare hvilken tjeneste som har ansvar for det.¹⁴³ Er det Nav, Alna miljøarbeidertjeneste eller Alna barnevernstjeneste? Dette kan også gjelde ungdommer som har behov for assistanse til å gå på visninger for å finne en bolig å leie når dette er utenom de ansattes arbeidstid, uten at for eksempel noen fra Nav har anledning til det. For å løse disse ungdommenes boligproblemer kan det være nødvendig med assistanse fra ansatte i bydelen med mer fleksible arbeidstidsordninger. Saker vedrørende bolig fordrer også at tjenestene får til et samarbeid på tvers, når det er flere tjenester som har mandat til å være involvert i en sak.

alle relevante tjenester som finnes for målgruppen, da noen byttes ut, legges ned eller nye åpner opp. Intervju til innsiktsrapporten 20.6.25.

¹⁴⁰ Intervju til innsiktsrapporten med tidligere leder for KMF 11.6.25.

¹⁴¹ Intervju til innsiktsrapporten med leder for Alna Miljøarbeidertjenesten, 2.6.25.

¹⁴² Intervju til innsiktsrapporten med leder for KMF, 23.06.25.

¹⁴³ Intervju til innsiktsrapporten med tjenester i bydelen som har fått berøring med denne problematikken.

9.2. BEHOV FOR SYSTEMATISK PÅRØRENDEARBEID

Oppfølging av foresatte og søsken blir beskrevet som en sviktsone. Foresatte får ikke systematisk oppfølging fra bydelens side til å få den bistanden de trenger, eller mulighet til å få sine ressurser som foresatte mobilisert.¹⁴⁴ Det finnes ikke noe systematisk pårørendearbeid fra bydelens side for yngre søsken, og det som finnes blir beskrevet som 'sporadisk'. Uten oppfølging står de i stor fare for selv å bli involvert i kriminalitet, eller streve med eget liv på grunn av de psykiske belastningene det medfører å være et søsken i deres situasjon.¹⁴⁵

*"Foresatte får ikke systematisk oppfølging fra bydelen – vi har ikke et tilbud til foreldre som støtter dem til å håndtere situasjonen, hjelp til å bruke sin rolle og erfaring som foreldre, eller veiledning i hvordan de best kan støtte barnet sitt."*¹⁴⁶

Flere av tjenestene som ble intervjuet til innsiktsrapporten understreker viktigheten av å kartlegge familiene, for å forstå hva ungdommene står i, og hva som ligger bak i deres familiesituasjon.¹⁴⁷ Hva er foreldrenes perspektiv - hva trenger de hjelp til? Hvordan har yngre søsken det? Hvordan er det for foreldre når deres ungdommer står i en trusselsituasjon? Hvordan er det å være forelder for ungdommer som lever i en situasjon der det kan være farlig å bevege seg ulike steder i bydelen, og utenfor.¹⁴⁸

Det kan vanskelig overdrives hvor krevende situasjon mange foresatte antakelig befinner seg i, og hvor prekært det er å få på plass en bedre oppfølging og bistand til disse foreldrene.

¹⁴⁴ Intervju til innsiktsrapporten med leder for KMF, 23.06.25.

¹⁴⁵ Ibid.

¹⁴⁶ Intervju til innsiktsrapporten med leder for KMF, 23.06.25.

¹⁴⁷ Intervju til innsiktsrapporten med Salto-oppfølger i barnevernstjenesten i Bydel Alna, Oslostandard en-til-en oppfølging 20.06.25.

¹⁴⁸ Intervju til innsiktsrapporten med fagleder, Fagsenter for barn og unge, 20.6.25.

9.3 BEHOV FOR SYSTEMATISK KONFLIKTLØSNINGSARBEID

Manglende systematisk arbeid med grupper i ungdomsmiljøet fremheves også som en sviktsone. Det er ikke tilstrekkelig å jobbe med individer, man må også jobbe med gruppene, ikke minst i forhold til konfliktene.¹⁴⁹ Som beskrevet tidligere i denne rapporten representerer områdekonfliktene i Bydel Alna en betydelig driver for ungdomskriminalitet. Konfliktene fører til stress, press og psykiske påkjenninger både for ungdommene og deres familier. Konfliktene kan også lede til at en ungdom blir involvert i voldskriminalitet, enten som offer eller gjerningsperson. Det er derfor et stort behov for å jobbe med konfliktløsning i ungdomsmiljøene, da disse pågående konfliktene er skyld i at de verste voldshendelsene finner sted.

9.4 BEHOV FOR RUSBEHANDLING OG PSYKISK HELSEHJELP

En annen sviktsone som mange av informantene påpeker, er manglende rusbehandling for de under 18 år, og at bydelen ikke har en ruskonsulent. Også for ungdommer over 18 år er behandling for rus vanskelig å få. Rusmisbruk blir beskrevet i intervjuene som svært utbredt og som en stor barriere for at ungdommene kan nyttiggjøre seg av hjelp.¹⁵⁰

Manglende rask tilgang til bydelens tjenester, både når det gjelder psykisk helsehjelp og behandling for rusmisbruk, blir beskrevet som svikt i hjelpen for ungdommene. Forebyggende ungdomsavdeling i barnevernstjenesten påpeker at de mangler et godt samarbeid med tjenester i bydelens som kan gi psykisk helsehjelp til ungdommer som sliter.¹⁵¹ Det er også et stort behov for et lavterskeltilbud for rusbehandling som er fleksibelt og tilgjengelig for ungdom. Det blir beskrevet som utfordrende å ha samtaler med ungdom om rus når det ikke finnes noen tilbud å tilby dem.¹⁵²

Rusmisbruk er utbredt blant ungdommer i risikosone for kriminalitet, og fremstår som en betydelig barriere for å kunne ta gode livsvalg for seg selv. For å få ungdom ut av risikosone for kriminalitet, blir en av flere viktige

¹⁴⁹ Intervju til innsiktsrapporten med leder for KMF, 23.06.25.

¹⁵⁰ Dette er et gjennomgående tema i intervjuene til innsiktsrapporten.

¹⁵¹ Intervju til innsiktsrapporten med leder for Forebyggende ungdomsavdeling i barnevernstjenesten, 25.06.25 og 3.7.25.

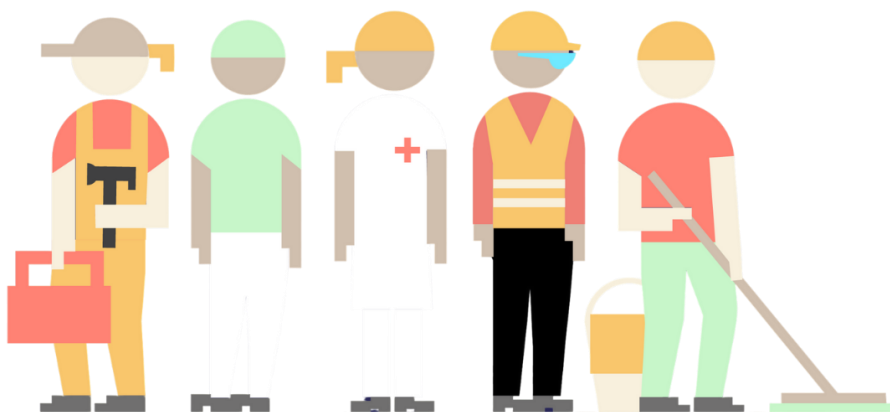
¹⁵² Intervju til innsiktsrapporten med ungdomsavdelingen i Nav Alna, 25.6.25.

faktorer å få på plass et godt og *reelt* tjenestetilbud for rusmisbruk, både for ungdom over og under 18 år.

9.5 BEHOV FOR JOBB TIL UNGDOM

Et annet område som fremstår som en sviktsone og som er gjennomgående i intervjuene til innsiktsrapporten er hvor vanskelig og lite tilgjengelig deltidsjobber for ungdom er, også fulltidsjobber for ungdom som ønsker det. Svært mange av dem som er intervjuet, både av ungdommer og representanter for de som jobber som miljøarbeidere i bydelen, påpeker dette som en stor barriere. Både ungdommer som har vært involvert i kriminalitet og yngre søsken med eldre brødre som er intervjuet til innsiktsrapporten påpekte at tilgang til en jobb hvor de kunne tjene penger, ville kunne endret situasjonen deres slik at de kunne unngått å havne i kriminalitet.¹⁵³ Nav sitter med nøkkelen til å få flere av disse ungdommene inn i jobb, der samarbeidet på de over 18 år som verken er i skole eller jobb blir særs viktig.¹⁵⁴

Et viktig aspekt i arbeidet med å redusere og forebygge ungdomskriminalitet, blir å gjøre jobber - både deltid og fulltid - tilgjengelige for ungdom i målgruppen. Der vil Navs ekspertise og tjenester bli helt sentrale, foruten at nye og kreative måter for hvordan potensielle arbeidsgivere kan inkludere ungdom i risikosone bør utforskes.

¹⁵³ Intervjuer til innsiktsrapporten med miljøarbeidere i bydelen, ungdommer og søsken.

¹⁵⁴ Intervju til innsiktsrapporten med leder for Forebyggende ungdomsavdeling, barnevernstjenesten, 25.6.25 og 3.7.25.

9.6 BEHOV FOR HELSERELATERT KOMPETANSE

Noen tjenester som jobber med målgruppene, mangler også kompetanse på hvordan de skal jobbe med helserelaterte utfordringer. De kan mangle kunnskap om scenariene som kan skje, eksempelvis når det er snakk om ungdom med kognitive funksjonsnedsettelse. Da kan en ungdom ha livserfaringen til en på 20 år, men kognitive evner til en på 12 år, noe som kan få store konsekvenser for deres evner til å foreta risikovurderinger. Utad kan disse ungdommene virke aldersadekvate fordi de har lært seg det i miljøet de har vært i – det kan gi skumle situasjoner.¹⁵⁵ Det blir også trukket frem at det kan være vanskelig for miljøarbeidere som jobber forebyggende å kjenne igjen slike symptomer og vite hva de betyr. Opplæring på dette feltet for de nye miljøterapeutene i det Operative SaLTo-teamet blir derfor etterspurt.¹⁵⁶

Det blir viktig at miljøterapeutene har den rette kompetansen for å jobbe med oppsøkende sosialt arbeid ut mot ungdomsmiljøene. Det må også sikres at de gis nødvendig opplæring i også å kunne gjenkjenne psykiske eller kognitive lidelser hos ungdom i risikosone, slik at disse ungdommene kan bli henvist videre til riktig behandling.

9.7 BEHOV FOR TIDLIG INNSATS HOS DE YNGSTE

Mange understreker betydningen av å jobbe forebyggende med de yngre barna (12-16 år) med tidlig innsats, da utfordringene med ungdomskriminalitet har beveget seg nedover i alder. Om en kunne få til et tett samarbeid mellom alle instansene i bydelen rundt disse barna, kunne man lykkes med forebyggingen.

Det savnes også aktivt miljøarbeid mot yngre barn ned til 12-14 årsalderen, på miljøterapi for økt selvstendighet og økt bevisstgjøring av hva det vil si å stå i egne valg i livet. Tjenestene kan vite at noen har et behov, men har ikke lyktes å komme i veiledningsposisjon til foreldrene. Om foreldrene ikke er veiledbare, kan det gå utover barna, og til slutt bydelen, som kanskje må kjøpe dyre tjenester. Dette kunne forebygges ved å være tett på, og jobbe direkte med barna, med veiledning og direkte opplæring mot dem, på ulike arenaer. Om

¹⁵⁵ Intervju til innsiktsrapporten med leder for Forvaltning og utvikling, 2.6.25.

¹⁵⁶ Intervju til innsiktsrapporten med leder for Forebyggende ungdomsavdeling i barnevernstjenesten, 25.06.25 og 3.7.25.

disse barna dropper ut av skolen, øker isolasjonen og faren for annen virksomhet.¹⁵⁷

Det er en økende bekymring for at stadig yngre barn blir involvert i kriminalitet. Det taler for viktigheten av tidlig innsats, tett tverrfaglig – og tverretattlig samarbeid i samarbeid med foresatte, slik at det kan forhindres at disse yngste barna blir involvert i kriminalitet.

9.8 BEHOV FOR FLERE TILBUD TIL UNGDOM MELLOM 16 –18 ÅR

En annen sviktsone som påpekes er tilbud til ungdommer i alderen 16-18. Når de fyller 18 har de tilgang til flere tilbud, og kan bli mer ivaretatt. Det trengs et mer fullverdig tilbud til aldersgruppen 16-18 år, som kan hjelpe dem som mestrer skole å fullføre videregående opplæring. Men skole er ikke for alle, og da må det finnes alternative tilbud som kan gi ungdommene en følelse av mestring som de kan bygge livet sitt på. Det hjelper ikke å bruke flere år på å få en ungdom igjennom videregående om de ikke har forutsetninger for å lykkes med skole. Da kan de streve på skolen, få mye fravær, og når de er over grensen for fravær, så må de begynne på nytt.¹⁵⁸

Ungdom som står i fare for å falle ut av videregående, eller har falt ut av videregående uten at de kvalifiserer for alternative opplæringsarenaer, fremstår som lite ivaretatt. Det fremstår som et 'hull' i tilbud for ungdom mellom 16-18 år, som ikke lykkes på skolen. Flere av disse kan være i fare for å bli involvert i alvorlig kriminalitet, eller har allerede blitt det. Disse ungdommene trenger å bli fanget opp og få tilbud om alternative aktiviteter på dagtid som kan gi dem mestringsfølelse og deltakelse i et fellesskap.

9.9 BEHOV FOR MER TILGJENGELIGE TJENESTER

Det blir også beskrevet som en sviktsone at mange av tjenestene er rigget feil, med arbeidstid fra åtte til halv fire. Arbeidstid i kommunal sektor utgjør en utfordring da de ansatte ikke er tilgjengelige utover ordinær arbeidstid. Det er for få fleksible tilbud til ungdom, når de trenger dem. Det blir beskrevet som et

¹⁵⁷ Intervju til innsiktsrapporten med leder for Forvaltning og utvikling, 2.6.25.

¹⁵⁸ Intervju til innsiktsrapporten med Navs ungdomsavdeling, 25.06.25.

hull i fleksibiliteten at familier trenger litt ulike løsninger, hvor de kan trenge litt fra ulike tjenester. Tjenestene klarer ikke rigge seg slik at de er tilgjengelige når det er behov for dem.¹⁵⁹

Det er et stort behov for fleksibel arbeidstid både kvelder og helger for å kunne jobbe med ungdom i risikosone for kriminalitet. De ansatte må være tilgjengelig når ungdommen trenger dem, og da blir tilgjengelighet ettermiddager/kvelder og helger helt sentralt.

9.10 LANG VENTETID PÅ STRAFFEREAKSJONER

Det er en utfordring at ungdom må vente lenge på en reaksjon, når de er under etterforskning for et straffbart forhold, og at det da må brukes mye ressurser på den ventetiden - sånn at noe ikke skal eksplodere mens en venter på rettsvesenets behandling av saken. Ungdommen som venter kan også ha et stort behov for juridisk rådgivning, for å forstå rettighetene sine. Familiene kan også stå i kompliserte juridiske saker, som oppholdstillatelse, som gjør at mange av disse familiene som helhet kunne ha behov for juridisk bistand.¹⁶⁰

Det kan også være en utfordring at forsoningsmøter og unnskyldninger som kunne vært utvekslet mellom ofre og de som er under etterforskning må legges på is, mens politiet etterforsker en sak og av hensyn til etterforskningen. Slike forsoningsmøter blir viktige for de impliserte, både for foreldrene til offer og voldsutøver, om de bor på samme plass og vil møtes på butikken. Da kan det også være frykt hos foreldrene for mulige hevninggrep mellom ungdommene, etter det har skjedd en alvorlig hendelse. Det blir derfor viktig å ta opp igjen spørsmål rundt forsoning mellom partene når en får tillatelse fra politiet og de er ferdig med å etterforske saken.¹⁶¹

I arbeidet med ungdom som venter på soning blir det viktig å tilrettelegge for at de får en tett oppfølging, for å øke sjansen for at de ikke blir ytterligere involvert i kriminalitet i ventetiden.

¹⁵⁹ Intervju til innsiktsrapporten med faglig leder, Fagsenter for barn og unge, 20.6.25.

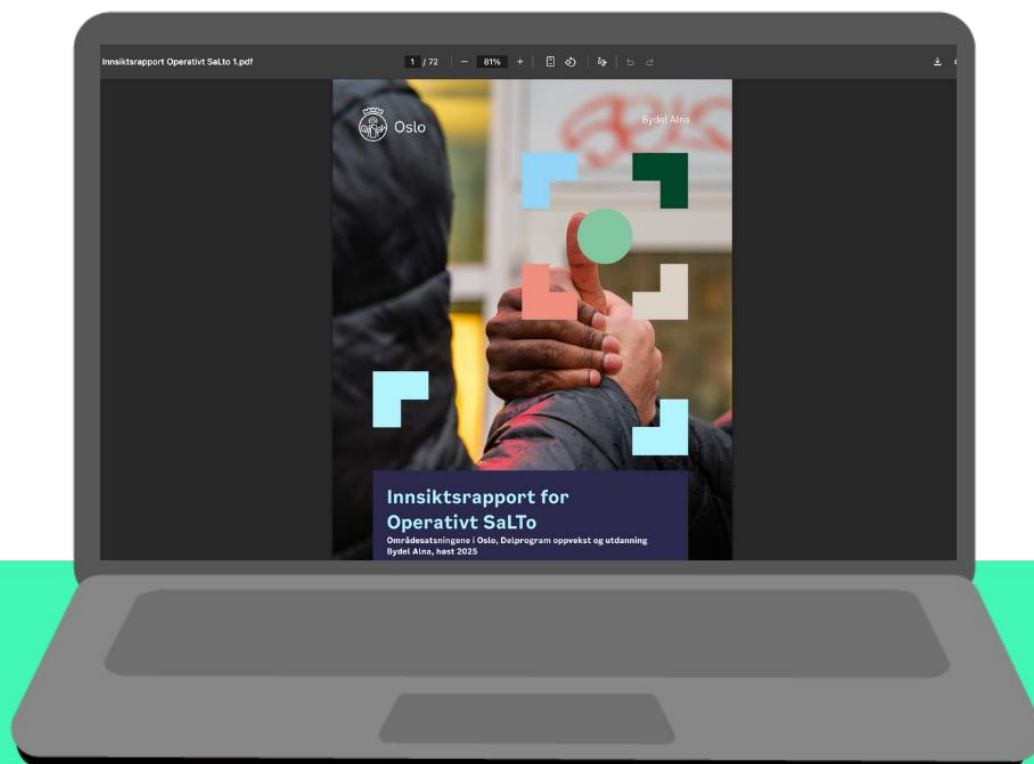
¹⁶⁰ Intervju til innsiktsrapporten med leder for KMF, 23.06.25.

¹⁶¹ Ibid.

9.11 OPERATIVT SaLTo-MODELLEN SOM SVAR PÅ SVIKTSONER

Sviktsone beskrevet i dette kapittelet viser hvor omfattende endringsarbeid som bør på plass for å kunne redusere og forebygge ungdomskriminalitet på en mer helhetlig, effektiv og godt koordinert måte fra bydelens side. Det fordrer at de berørte tjenestene får på plass et samarbeid satt i system, og at bydelens tjenester klarer å fange opp alle tre målgruppene slik at de kan få den oppfølgingen og bistanden som de trenger fra bydelens side. Da må noen tjenester bli mer tilgjengelige, som hurtig psykisk helsehjelp, rusbehandling og jobbtilbud til unge. Foresatte må mobiliseres slik at de kan bidra med sine ressurser inn i arbeidet med å redusere og forebygge ungdomskriminalitet – og søsken må få oppfølging.

Det er dette som er målsetningen med Operativt SaLTo –modellen, hvor et team med miljøterapeuter driver oppsøkende sosialt arbeid opp mot målgruppene, bygger tillit, og kobler på de tjenestene som trengs gjennom et fleksiteam, hvor både bydelens tjenester, representanter fra skole, nærpoltiet, fritidsklubber og frivilligheten deltar. Det kan sikre at målgruppene får en *helhetlig* oppfølging, da ukentlige møtepunkt mellom OS-team og fleksiteam vil sikre avklaringer rundt oppfølging, arbeidsdeling og god informasjonsflyt. Om vi lykkes med å utvikle denne samarbeidsmodellen, vil det langt på vei kunne bøte på mange av sviktsone som er identifisert i arbeidet med denne rapporten.

Oslo

10.0 AVSLUTTENDE KOMMENTAR

Arbeidet med denne innsiktsrapporten har synliggjort at det fremstår som at målgruppene for Operativt SaLTo-prosjektet i stor grad går under radaren for bydelens tjenester. Det kan bety at det kan være et stort potensial i å jobbe mer målrettet mot ungdom i risikosone for kriminalitet og deres familier, inkludert søsken. Men dette arbeidet vil kreve ressurser og innsats – over tid.

Ungdomskriminalitet er et komplekst fenomen og en mangefasettert problemstilling som ingen tjeneste alene kan løse. Kunnskapen for hvordan en kan jobbe med å redusere og forebygge ungdomskriminalitet er i stor grad på plass. Det er kun gjennom tett tverrfaglig og tverretatlig samarbeid at det vil være mulig å gjøre noe med denne samfunnsflokken, hvor også frivilligheten spiller en viktig rolle. Det fordrer også et godt og tett samarbeid med skoler og nærpoltiet i bydelen, slik at alle aktørene kan være samkjørte, samordnet og trekke i en felles retning. Ved å bygge et omfattende og sterkt tverrfaglig og tverretatlig samarbeid hvor barn og unge i risikosone for kriminalitet blir godt 'pakket inn' fra en rekke ulike tjenester og aktører, vil det være mulig å snu utviklingen for noen barn og unge som i dag er i risikosone for kriminalitet. For å få dette til må de viktigste tjenestene i bydelen være villige til å sette av ressurser for å følge opp målgruppene med det de trenger av bistand. For ungdommenes del gjelder dette særskilt Navs tjenester, psykisk helsetjenester og behandling for rusmisbruk.

Om en skal lykkes med å forebygge og redusere ungdomskriminalitet må det også jobbes med de underliggende faktorene som er med å bidra til økt ungdomskriminalitet; områdekonflikter, negativ bruk av sosiale medier, manglende skolemestring, rusmisbruk, psykisk uhelse - og utsatte levekår og barnefattigdom. Rekruttering av mindreårige til kriminalitet av kriminelle nettverk ved bruk av digitale chattegrupper, gir grunn til stor bekymring, og kan gi ytterligere utfordringer til et allerede svært komplekst samfunnsproblem.

11.0 VEDLEGG

VEDLEGG 1: INNSATSER I BYDEL ALNA SOM OPERATIVT SALTO VIL BYGGE PÅ

Sosialagentene

Sosialagentene er en samarbeidsmodell mellom bydel og skole hvor målgruppene er elever i 5. og 6. klasse, samt deres foreldre. Formålet med samarbeidsmodellen er at den skal sikre at det sammen jobbes godt forebyggende og de elevene og familiene som har behov for ekstra støtte får rett hjelp til rett tid.¹⁶²

Sosialagentene startet som et prosjekt i Alna barnevernstjeneste i 2020, gjennomført i regi av Bydel Alna og Utdanningsetaten. Da fikk fire skoler sosialagenter (Lutvann, Trosterud, Skjønnehaug og Tveita). Bakgrunnen for prosjektet var en økning i antall elever som opplevde mobbing, utenforskap og konflikter på skolen, samt flere bekymringsmeldinger til barnevernet. Prosjektet Sosialagentene ønsket å teste ut en modell som sikret et tettere og mer helhetlig samarbeid mellom skole og bydelens tjenester. Prosjektet ønsket å få til både godt forebyggende arbeid med å styrke elevenes sosiale kompetanse og øke foreldresamarbeidet, samt å jobbe med tidlig innsats og styrket laget rundt barnet ved at bydelens tjenester er tettere på skolen og elevenes arena. Målet var å sikre flere barn og unge en god skolehverdag.¹⁶³

Samarbeidsmodellen «Sosialagentene» bygger på tre elementer:

1. Sosialagenter, miljøarbeidere ansatt i barneverntjenesten, som jobber på skolen både med gruppeaktiviteter og sosialt oppsøkende arbeid
2. Innsatsteam som består av representanter fra bydelens tjenester og skoleledelsen, der alle kan iverksette effektive tiltak raskt
3. Foreldresamarbeid og styrket samarbeid mellom skole og hjem og foreldre seg imellom¹⁶⁴

¹⁶² [Sosialagentene - Oslo kommune](#)

¹⁶³ Ibid.

¹⁶⁴ Ibid.

Innsatsteamene består av representanter fra skolen og bydelen og ledes av rektor. Der sitter sosiallærer, sosialagent, helsesykepleier fra skolehelsetjenesten, barnevern ved mottaksteamet, fritidsklubben og Oslohjelpa. På noen skoler deltar også leder for miljøteamet, og skolens BUP-kontakt.¹⁶⁵

I arbeidet med prosjektet ble det erfart at utfordringer kunne bli avdekket tidligere slik at en får satt inn riktige tiltak i samarbeid med tjenester og familien og at en gjennom innsatsteam får satt samarbeidet mellom skole og bydel i system. Det ble også erfart at det kom flere riktige bekymringer til barnevernet og flere riktige henvendelser til andre tjenester i bydelen. Voldshendelser mellom elev-lærer og elev-elev ble redusert og lærere brukte mindre tid på konflikt håndtering og mer tid på undervisning.¹⁶⁶

Siden 2024 er Sosialagentene implementert i drift, som del av Forebyggende ungdomsavdeling i Alna barneverntjeneste i Bydel Alna. Da fikk ytterligere fire skoler sosialagenter (Bryn, Jeriko, Furuset og Haugen), gjennom en felles samarbeidsavtale mellom skolene og bydelen.¹⁶⁷ Sosialagentene har også hatt en viktig rolle opp mot frivilligheten/Idrettslagene i Bydel Alna.

Medborgerne

Medborgerne (tidligere kalt Medborgerskapsprosjektet) ble startet opp i 2020 som del av Forebyggende ungdomsavdeling i Alna barnevernstjeneste. Dette prosjektet ble evaluert i perioden 2020-2022 gjennom følgeforskning av forskere ved NIBR og NOVA, Oslo Met.¹⁶⁸

Forskerne skriver at prosjektet i stor grad var en videreutvikling og forsterking av det forebyggende ungdomsarbeidet bydel Alna hadde gjort de siste tiårene. De ansatte i prosjektet hadde flerkulturell bakgrunn, hadde vokst opp

¹⁶⁵ [Informasjonsskriv om innsatsteam.pdf](#)

¹⁶⁶ [Sosialagentene - Oslo kommune](#) Se også sluttrapport, evalueringsrapport, informasjonsskriv om innsatsteam og samtykkeskjema for innsatsteam på Oslo kommunes informasjonssider om Sosialagentene.

¹⁶⁷ Ibid.

¹⁶⁸ Se kapittel fem i NOVA rapport 2022:8 Forebyggende tiltak mot ungdomskriminalitet i Oslo kommune. Følgeforskning og evaluering, s. 87-140 av forskerne Stian Lid, Monika Grønli Rosten, Jane Vibeke Dullum, Christer Hyggen og Patrick Lie Andersen: [ODA Open Digital Archive: Forebyggende tiltak mot ungdomskriminalitet i Oslo kommune. Følgeforskning og evaluering](#)

i bydelen, erfaring med å være i målgruppen for bydelens forebyggende arbeid og har senere vært med å videreutvikle arbeidet.¹⁶⁹

Teamet i Medborgerskapsprosjektet drev oppsøkende sosialt arbeid på ettermiddag og kveld, samt gruppevirksomhet og tiltaksarbeid. Målgruppen for prosjektet var hovedsaklig barn og unge i alderen 12-15 år som hadde begått eller stod i fare for å begå kriminalitet.¹⁷⁰ To dager i uken var teamet utplassert på tre ungdomsskoler i bydelen, hvor de ansatte jobbet i team på to og to. En viktig del av prosjektet var å drive idrett og utfordringsgrupper for elever på ungdomsskolen, som er et tilbud Alna barnevernstjeneste har hatt siden 2008-2009. Målet med disse gruppene er at samværet gjennom idrett skal bidra til å skape gode relasjoner og trygghet mellom deltakerne - som igjen kan gjøre det lettere å ha åpne, tillitsfulle og betydningsfulle samtaler med ungdommene.¹⁷¹

Teamet i Medborgerskapsprosjektet var også involvert i tverretattlig samarbeid i oppfølging og ungdom og fungerte som brobyggere mellom ungdom og tjenester,¹⁷² og mellom tjenester.¹⁷³

Forskerne påpekte, basert på tilbakemeldinger fra ungdommene, at det fremsto som de ansatte i Medborgerprosjektet hadde en betydelig påvirkning på en del av ungdommene og at de var med på å bygge ungdommenes sosiale ferdigheter og veilede dem til å ta gode valg. Forskerne antok derfor at de ansatte bidro til å bygge normative barrierer og med det reduserte individuell sårbarhet for å begå kriminalitet. De påpekte at storebrorollen som de ansatte inntok forebygger kriminalitet indirekte, ved å bygge ungdommens holdninger, verdier, normer og moral, tilpasset den sosiale konteksten den skal virke i.¹⁷⁴ Ungdommene fikk opplevelse av å bli sett og hørt, og individuelle sårbarheter kunne reduseres ved at gode rollemodeller veiledet og satte tydelige grenser overfor ungdommens språkbruk og atferd.¹⁷⁵

Konflikthåndtering og konfliktløsning var et prioritert arbeidsområde for Medborgerskapsprosjektet, hvor teamet jobbet med å få kunnskap om konflikten og mulige konsekvenser. De ansatte ble deretter ofte direkte

¹⁶⁹ Ibid:87.

¹⁷⁰ Ibid:91.

¹⁷¹ Ibid: 91-92.

¹⁷² Ibid:109.

¹⁷³ Ibid:112.

¹⁷⁴ Ibid: 137-138.

¹⁷⁵ Ibid: 102.

involvert i håndteringen og løsningen av konflikten.¹⁷⁶ Forskerne trakk frem at Medborgerskapsprosjektets ansatte alene, eller i samarbeid med skole og politi klarte å løse eller dempe mange konflikter. Konflikthåndteringen og konfliktløsningen mellom involverte ungdommer kunne forebygge en eskalering av konflikter og hevnaksjoner, og dermed redusere skadevirkningene av konflikter eller kriminelle handlinger. Teamets raske håndtering av konflikter kunne virke avskrekkende på andre ungdommer, da det sendte et signal om at denne type atferd ikke var akseptabel og ville bli møtt med tydelige reaksjoner. Med raskt eskalerende konflikter hvor de involverte partene raskere bærer kniv, mente forskerne at Medborgerskapsprosjektets prioritering av å løse eller dempe konflikter var svært viktig kriminalitetsforebyggende arbeid.¹⁷⁷

Følgeforskningen av Medborgerskapsprosjektet løftet frem at prosjektet anvendte flere ulike forebyggende virkemidler, som aktiviserte mange kriminalitetsforebyggende mekanismer. Storebrorrollen de ansatte inntok handlet i stor grad om å være tilstede på de ulike arenaene ungdom er på, ha oversikt over hva de gjør, sette grenser, være gode rollemodeller, samt lytte til, veilede dem og ønske dem vel.¹⁷⁸

Følgeforskningen slo fast at Medborgerskapsprosjektet lyktes i å styrke samarbeidet mellom skole, politi, fritidsklubber, Nav og idrettslag, og muligens også barnevernets samarbeid med øvrige tjenester. Evalueringen konkluderte med at Medborgerskapsprosjektet, til tross for at det var et ambisiøst og omfattende prosjekt hvor de ansatte skulle være på flere arenaer, drive endringsarbeid og være brobyggere mellom ungdom og tjenestene og mellom tjenestene, har nådd mange av de sentrale forventningene som ble stilt til prosjektet. De mente dette skyldtes en trygg organisatorisk forankring, en ansattgruppe med høy tillit i lokalbefolkningen og virkemidler tilpasset lokalmiljøet, samt at de klarte å danne omfattende og effektive samarbeidsrelasjoner til det øvrige tjenesteapparatet.¹⁷⁹

Medborgerskapsprosjektet, nå Medborgerne, er siden januar 2025 implementert i drift, som del av Forebyggende ungdomsavdeling i Alna barnevernstjeneste i Bydel Alna.

¹⁷⁶ Ibid: 104-105.

¹⁷⁷ Ibid: 139.

¹⁷⁸ Ibid: 137.

¹⁷⁹ Ibid:140.

Bedre sammen

Prosjektet Bedre sammen ble initiert i 2019 som et samarbeid mellom Oppvekstavdelingen i bydel Alna, daværende seksjon for miljø og områdeutvikling og Nav Alna med målsetting om å styrke bydelens samhandling på tvers av sektorer og programområder. Prosjektet ønsket å prøve ut en ny arbeidsmetode relatert til barn, unge og deres familier i risiko, og se de ulike delprogrammene i Områdesatsingen i sammenheng. Målet var å utfordre måten det ble jobbet på i bydelen med barnefamilier som hadde komplekse utfordringer.¹⁸⁰

I prosjektet ble det utviklet, testet og evaluert en ny modell for tverrfaglig, helhetlig og koordinert oppfølging av levekårsutsatte familier med komplekse hjelpebehov. Modellen består av ulike ressurs- og fagpersoner fra oppvekstfeltet og Nav som jobber med utsatte barnefamilier med behov for hjelp fra flere tjenester, også eksterne tjenester.¹⁸¹

Prosjektet bygger på innsiktsrapportene [Bedre brukerreiser for barn og unge i risikozonen](#) og «Tverrfaglig ledelse», som viste at utfordringene for levekårsutsatte familier ofte er sammensatte, mange har komplekse behov og trenger hjelp fra ulike offentlige tjenester over tid. Bolig, økonomi og psykisk og fysisk uhelse ble identifisert som store, grunnleggende utfordringer som kunne være utslagsgivende for at noen familier trenger hjelp fra det offentlige. I tillegg kan mange levekårsutsatte familier ha mangelfulle norskkunnskaper, dårlig helse og traumer som kan gi bekymringer i hverdagen. De kan oppleve det som vanskelig å håndtere både byråkratiet og finne fram i hjelpeapparatet, og må ofte fortelle historien sin til ulike fagpersoner flere ganger.¹⁸²

Prosjektet testet derfor ut hvordan familier med komplekse hjelpebehov kan møte én bydel og én kontaktperson som effektivt koordinerer hjelpen de trenger. Familiene ble fulgt opp av en familiekoordinator underveis. Det ble opprettet et tverrfaglig team som jobber i matrise og består av ansatte fra NAV, barnevern og fagsenteret for barn og unge. Det er også utarbeidet eget samtykkeskjema og veileder for tverrfaglig samarbeid. Teamet har få familier

¹⁸⁰ Sluttrapport for Bedre sammen s. 1 hvor det vises til styringsdokumentet for prosjektet Bedre sammen datert 28.06.20.

¹⁸¹ [Bedre sammen - Oslo kommune](#)

¹⁸² Se innsiktsrapporten for Bedre sammen: [Tillit som strategi og arbeidsform- kunnskap, erfaringer og behov Et innsiktsarbeid i samarbeid med Byrådslederens kontor Våren 2021](#)

og jobber tett og intensivt med noen familier av gangen for å sikre at de får rett hjelp og varige endring i sin livssituasjon.¹⁸³

Prosjektet erfarte viktigheten av gode rutiner for tverrfaglig samarbeid når det gjelder taushetsplikt, samarbeid, samtykke og dokumentasjon. Det ble også erfart at det er viktig å jobbe med de grunnleggende behovene som bolig, økonomi og helse først. En viktig lærdom var også at familier med komplekse hjelpebehov har behov for tett oppfølging fra en kontaktperson de har en tillitsfull relasjon til. Familiekoordinator må også ha god oversikt over hjelpeapparatet og kunne jobbe fleksibelt og behovsbasert. Se Oslo kommunes prosjektsider for innsiktsrapporter, sluttrapporter og evaluering av prosjektet Bedre sammen som er implementert i ordinær drift i bydel Alna fra 2023.¹⁸⁴

VEDLEGG 2: ANDRE RELATERTE INNSATSER I OSLO KOMMUNE

Det er flere relaterte initiativer opp mot ungdom i utenforskap og kriminalitet som er iverksatt i Oslo kommune.

Brobyggerprosjektet Bydel Grorud

Formålet med Brobyggerprosjektet i Bydel Grorud er å forebygge ungdomskriminalitet og styrke positiv tilhørighet til nærmiljøet blant ungdom i bydelen. Prosjektet gir ungdommer alternative arenaer for mestring, arbeidserfaring og sosial utvikling. Målgruppe for prosjektet er ungdomsskoleelever (12–15 år) med risikofaktorer knyttet til bosted, familie eller miljø. Prosjektet har satt i verk en rekke tiltak i form av gruppeaktiviteter med kurs i konflikthåndtering, sinnemestring og ytringskultur og ung-til-ung metodikk der ungdom leder grupper for yngre barn. De bruker Brotherhood/Sisterhood-metodikk med fokus på refleksjon og rollemodeller, og ungdom som formidlere som har større påvirkning på jevnaldrende. Resultatene de rapporterer om er at deltakerne har fått redusert fravær, bedre holdning og trivsel og at flere har fått deltidsjobb ved lokale skoler og bibliotek.¹⁸⁵

¹⁸³ [Bedre sammen - Oslo kommune](#)

¹⁸⁴ Ibid.

¹⁸⁵ Jf. Prosjektbeskrivelse og intervju til innsiktsrapporten med prosjektleder for Brobyggerprosjektet i Bydel Grorud 04.07.25.

Skoletilbudet Ulven – en alternativ opplæringsarena

Ulven er en alternativ opplæringsarena for elever i videregående skole med et gjentakende negativt sosialt handlingsmønster. Dette opplæringstiltaket ble opprettet som et prosjekt i områdesatsningen i Oslo gjennom et samarbeid med Utdanningsetaten i Oslo kommune, bydelene i Groruddalen, Integrerings- og mangfoldsdirektoratet og Oslo politidistrikt. Det ble drevet som prosjekt i to gjennomføringsfaser, skoleåret 2020/21 og skoleåret 2021/22, og gikk over i ordinær drift august 2022, med en fordobling av antall elevplasser for høsten 2023.¹⁸⁶

Prosjektet ble opprettet for å etablere et aktivt pedagogisk opplæringstilbud og en helhetlig oppfølging overfor ungdommer med sosiale tilpasningsproblemer, som har problemer med kriminalitet. De risikerer å bli skjøvet ut av yrkeslivet fordi de ikke har lært å mestre de allment aksepterte normene og reglene i arbeidslivet og samfunnet for øvrig. Målgruppen for tiltaket er ungdom i alderen 15-21 år med rett til videregående opplæring som har utfordringer med kriminalitet.¹⁸⁷ Tiltaket er frivillig og ungdommene som deltar må ønske en endring.¹⁸⁸

Det er en forutsetning for å delta i tiltaket at ungdommene gir samtykke til at taushetsplikten oppheves og at informasjon mellom berørte tjenester kan bli delt. Det muliggjør at ungdommens situasjon kan bli kartlagt og at de som jobber på tiltaket kan sjekke ut hva ungdommene allerede har av tiltak i hjelpeapparatet. Det har vist seg at 40-50 % av ungdommene ikke har noen tidligere henvisninger til hjelpeapparatet, til tross for at det fremstår tydelig at de har hatt et behov for oppfølging tidligere i skoleløpet.¹⁸⁹

Dette opplæringstiltaket har gode resultater med å få elever igjennom videregående opplæring. Evalueringsrapporten av prosjektet fra Norconsult slår fast at 'En utvelgning der elevene må vise egen motivasjon for deltakelse er sannsynligvis en nøkkel til prosjektets suksess'.¹⁹⁰ Se prosjektsiden til OT Ulven for mer informasjon om tiltaket, samt evalueringsrapporten av Norconsult som ble publisert sommeren før prosjektet gikk over i drift, skoleåret 2022-23.¹⁹¹

¹⁸⁶ Tiltaksbeskrivelse av skoletilbudet Ulven – En alternativ opplæringsarena, s. 4, januar 2024.

¹⁸⁷ Ibid: 4-5.

¹⁸⁸ Intervju til innsiktsrapporten med rektor for OT Ulven 26.08.25.

¹⁸⁹ Ibid.

¹⁹⁰ Ekstern evaluering av OT Ulven foretatt av Norconsult 2022 – 10-07, s. 3, [Ekstern evaluering OT Ulven](#), Områdesatsingene i Oslo, Delprogram oppvekst og utdanning

¹⁹¹ [OT Ulven - Oslo kommune](#);

Ung oppsøkende arbeidsmetodikk Bydel Søndre Nordstrand

Dette er et prosjekt i områdesatsingen i Oslo som skal utvikle en tilpasset arbeidsmetode for å møte målgruppen unge under 30 år. Prosjektet skal utvikle innsikt for å gi bedre karriereveiledning og oppfølging til målgruppen, blant annet gjennom kartleggingsmetodikk og målrettet rekruttering av trygge voksenpersoner med krysskulturell kompetanse. Målet med prosjektet er å forhindre frafall i videregående skole og å styre de unges muligheter på jobbmarkedet gjennom å oppsøke dem der de er før de faller ut. Målgruppen er unge under 30 år i NEETs-kategorien (young people not in education, employment or training).¹⁹²

Felles innsats for utsatt ungdom. Bydel Gamle Oslo, Velferdsetaten, politiet og Utdanningsetaten

Bydel Gamle Oslo har gjennomført prosjektet 'Felles innsats for utsatt ungdom' i samarbeid med Politiet, Utdanningsetaten og Velferdsetaten. Formålet med prosjektet har vært at utsatt ungdom skal møte en mer helhetlig oppfølging og sammenhengende tjenester.¹⁹³ Målgruppen har vært 'særlig utsatt ungdom mellom 15 og 23 år fra Bydel Gamle Oslo som oppholder seg mye ute i bydelens uteområder, og er i stor risiko for varig utenforskap og kriminalitet'.¹⁹⁴

Innsiktsrapporten til prosjektet viser at ungdommene i målgruppen er hovedsakelig gutter som kommer fra familier med lav sosioøkonomisk bakgrunn. Mange er tidlig i kontakt med ulike tjenester, de har ofte liten tillit til hjelpeapparatet og de mangler trygge og varige voksenrelasjoner. Mange av ungdommene bor ofte trangt og trekker ut på gata for å møte venner. Her søker de arenaer som kan gi dem mestring og tilhørighet, og de ønsker ofte hjelp til å få seg en jobb hvor de kan tjene penger.¹⁹⁵

Dette innsiktsarbeidet fant at - til tross for bred enighet om at godt tverretatlig samarbeid er nødvendig - dette er utfordrende fordi det er så mange hjelpere rundt ungdommen og mangel på samarbeidsstrukturer, både på strategisk og utøvende nivå. Konsekvensen er ansvarspulverisering og at

¹⁹² [Ung oppsøkende arbeidsmetodikk - Oslo kommune](#)

¹⁹³ Se også Bydel Grünerløkka's veileder *SaLTo-oppfølging Løkka* fra 2024 som handler om oppfølging av ungdommer som står i fare for å begå, eller som har begått kriminalitet. Denne veilederen har utviklet en rekke verktøy i arbeidet med ungdom i risikosone for kriminalitet.

¹⁹⁴ Se innsiktsrapporten 'Erfaringer fra arbeid med særlig utsatt ungdom og med tverrfaglig og -etatlig samarbeid', Felles innsats for utsatt ungdom, Bydel Gamle Oslo, Velferdsetaten, politiet og Utdanningsetaten, november 2021.

¹⁹⁵ Ibid:6.

ungdommen ikke får nødvendig hjelp. Samarbeidet er ofte personavhengig og de som skal samarbeide har ofte ulike mål og mandat som vanskeliggjør samarbeidet.¹⁹⁶

Innsiktsrapporten stiller spørsmål ved om hjelpeapparatet klarer å sette i verk tiltakene tidsnok. De tiltakene som blir løftet frem som virkningsfulle handler i stor grad om tiltak som er utformet slik at tjenester er nær hverandre, samt at det er et stort fokus på at tjenestene må være tilrettelagt slik at ungdommen og familiene slipper å forholde seg til mange hjelpere. Rapporten viser til at tjenester som tilbyr koordinator som sørger for helhetlig oppfølging der riktige aktører blir involvert, kan ivareta det behovet.¹⁹⁷

Dette innsiktsarbeidet fra Bydel Gamle Oslo dokumenterer at aktørene mener jobb, skole og aktivitet er viktig for å forebygge utenforskap. Ifølge rapporten opplever skolene å ha få tiltak internt for å hjelpe ungdommene. Tiltak rundt psykisk helse fikk liten plass i fokusgruppene som dannet grunnlaget for utarbeidelse av rapporten, men var et tema som lå i bakgrunnen for mye av det som kom frem i arbeidet.¹⁹⁸

Som del av Bydel Gamle Oslos arbeid med utsatt ungdom gjennomførte de også en undersøkelse hvor de har intervjuet åtte ungdommer i alderen 16-21 om deres møter med hjelpeapparatet og hva ungdommene selv mener kan forbedres.¹⁹⁹ Målgruppen for prosjektet var 'ungdom mellom 12 og 23 år fra Bydel Gamle Oslo og omegn som oppholder seg i bydelens uteområder, og er i stor risiko for varig utenforskap og kriminalitet'. Felles for alle ungdommene som ble intervjuet var at de hadde vært i kontakt med flere instanser i hjelpeapparatet. Noen ungdommer kommer tidlig i kontakt med hjelpeapparatet og har en omfattende kontakt over flere år. Undersøkelsen viste at måten de ble møtt på i begynnelsen kan ha stor betydning for videre samhandling; starter det dårlig vil man måtte bruke tid og arbeid på å endre den opprinnelige oppfatningen.²⁰⁰

¹⁹⁶ Ibid.

¹⁹⁷ Ibid.

¹⁹⁸ Ibid.

¹⁹⁹ Leveranse 1 b, Kristina S. Aly: Rapport med funn fra intervjuer, Felles innsats mot utsatt ungdom, Bydel Gamle Oslo, Velferdsetaten, politiet og Utdanningsetaten, 2022.

²⁰⁰ Ibid:3.

Undersøkelsen av ungdom påpeker at det er viktig at de ansatte forklarer hvem de er, deres mandat, samt at forventinger avklares. Det er også viktig å trygge ungdommene på at hjelpeapparatet/instansen kun ønsker å hjelpe og bedre ungdommens liv.²⁰¹ Ungdommene forklarer i intervjuer at de ønsker å bli møtt uten fordommer og ikke stemplet på bakgrunn av rulleblad, historikk eller hva den ansatte har hørt. De unge kan miste troen på seg selv om de erfarer at de voksne gjør det.²⁰²

Det blir også løftet frem som viktig at de ansatte er fleksible med tanke på møtested og at de er bevisst på å ivareta ungdommenes personvern.²⁰³

Ungdommene ønsker at hjelperne tar seg tid til å bli kjent med dem, slik at de kan skreddersy tilbudet og dermed øke sannsynligheten for bedring. De ønsker ansatte som er positive og fleksible som tilpasser seg ungdommenes behov og som har tro på at ungdommene kan mestre livet. De ønsker også at hjelperne er transparente med ungdommene om avgjørelser som kan påvirke dem. Det kan bli kaotisk med mange hjelpere og de ønsker derfor stabilitet med faste kontaktpersoner.²⁰⁴

Undersøkelsen av ungdom fant videre at det blir skadelig når ansatte holder tilbake informasjon, gir tomme løfter eller bryter løfter - det bidrar til mistillit. Forfatteren av rapporten løfter frem at det som bidrar til tillit er ansatte som genuint bryr seg og som holder løfter, som har tro på ungdommens potensiale og som tør å gi dem en sjanse, samt at de tør å stå i vanskelige situasjoner og prøver å se de bakenforliggende årsakene til ungdommenes handlinger.²⁰⁵

Intervjuene med ungdommene viste også et behov for tydelighet; de vil vite hvem av hjelperne som samarbeider, hva som deles, på hvilken måte, og hvorfor. Flere av de unge som ble intervjuet fortalte at de synes det var ubehagelig når enkelte hjelpere vet noe om dem som ungdommene ikke har fortalt selv. Derimot oppleves det betryggende og ryddig når alle spiller med åpne kort, hvor det er tydelige roller og mandater.²⁰⁶

²⁰¹ Ibid:3

²⁰² Ibid:4.

²⁰³ Ibid: 5.

²⁰⁴ Ibid:6.

²⁰⁵ Ibid:7.

²⁰⁶ Ibid:8.

Undersøkelsen viste også at flere av ungdommene opplevde manglende reell medvirkning, og at de synes det er vanskelig å bli hørt. De har behov for hjelpere de har tillit til. Forfatteren skriver at det er avgjørende for at ungdommene skal tørre å medvirke, da mange av de unge forbinder medvirkning med å ta en sjanse, åpne seg og utsette seg selv for mulige negative tilbakemeldinger eller avvising.²⁰⁷

Noen av ungdommene forteller også om opplevd frustrasjon når de får 'store' spørsmål av hjelpeapparatet, som de ikke har forutsetninger for å kunne svare på. Da hjelper det å bli presentert for muligheter og alternativer som gjør at de kjenner seg i stand til å svare på spørsmålene. De ønsker også hjelp til rett tid. Mange opplever at ting tar tid og at det er tungvint for dem å få den hjelpen de trenger.²⁰⁸

Prosjektet 'Trygge foreldre' i Bydel Bjerke

Bjerke barnevernstjeneste utarbeidet en innsiktsrapport i forbindelse med prosjektet 'Trygge foreldre' i Bydel Bjerke. Som del av dette innsiktsarbeidet ble foreldre som har hatt tiltak i barnevernstjenesten intervjuet om deres opplevelser av hjelpen de har mottatt fra barnevernstjenesten. Bakgrunnen for prosjektet var at barnevernstjenesten så at de hadde lite systematisk veiledning og oppfølging til foreldre til ungdom som begikk alvorlig eller gjentatt kriminalitet. Formålet med intervjuene var å se på hvordan barnevernstjenesten kunne jobbe bedre for å styrke foreldrene og bidra til positiv endring overfor ungdommen.²⁰⁹

Foreldrene oppgav i intervjuene at de opplevde at barnas/ungdommenes deltakelse i et negativt miljø med kriminalitet og bruk og salg av narkotiske stoffer var hovedutfordringen. Flere av foreldrene trakk frem barnas/ungdommenes skolefravær som en stor utfordring, og opplevde det

²⁰⁷ Ibid:9.

²⁰⁸ Ibid:10.

²⁰⁹ Innsikt prosjekt trygge foreldre. Erfaringer innhentet fra ungdom, foreldre, barnevernstjenesten og ulike tjenester i bydelen. Nullpunktsanalyse 2023, s. 3. Bjerke barnevernstjeneste, Bydel Bjerke, Oslo kommune

som svært krevende å motivere til skoledeltakelse. De fleste foreldrene opplevde at utfordringene oppstod i tenårene.²¹⁰

Foreldrene trakk også frem betydningen av å få så konkret hjelp som mulig. Flere av foreldrene oppgav at de opplevde det utfordrende at de måtte fortelle sin historie gang på gang, og skulle ønske at nye ansatte leste seg opp i journalene slik at de slapp å bruke så mye tid på å fortelle. De ønsket å bruke veiledningstimene på hva de kunne gjøre for å bedre situasjonen og hvordan de kunne forstå og hjelpe ungdommen.²¹¹

Tre av fire foreldre som ble intervjuet til denne innsiktsrapporten mente at foreldreveiledningen de hadde fått var nyttig og at det har bidratt til at de mestret foreldrerollen bedre. En forelder mente at det var lite nyttig, da det var ungdommen som trengte hjelp, og ikke dem som foreldre. Flere av foreldrene trakk frem at det ville vært nyttig dersom skolen var involvert i større grad. En mor fortalte at skolen hadde vært svært bekymret for sønnen i lang tid, uten at denne informasjon var blitt delt med henne før det var gått lang tid. Politiet ble trukket frem som en viktig instans, som de fikk hjelp og støtte fra. Halvparten av foreldrene som ble intervjuet ønsket å møte andre foreldre i samme situasjon.²¹²

EX/IN - ut av kriminalitet – inn i samfunnet

EX/IN har vært et treårig prosjekt som har testet ut nye metoder for å hjelpe innsatte ut av kriminalitet og tilbake til samfunnet. Det ble gjennomført i Bydel Søndre Nordstrand i et samarbeid med Kriminalomsorgen, Politiet og NAV. De testet ut en ny tjeneste, med tett oppfølging og koordinerte tjenester til unge innsatte som ønsket seg ut av kriminalitet. Bakgrunnen for prosjektet var utfordringer i Bydel Søndre Nordstrand knyttet til unge som begår gjentatt kriminalitet, og rekruttering til kriminelle miljøer, som ofte skjer gjennom unge voksne som selv har en kriminell fartstid.²¹³

EX/IN rettet seg derfor mot å øke sannsynligheten for vellykkede tilbakeføringer etter soning gjennom relasjonsarbeid, koordineringsarbeid og

²¹⁰ Ibid:8.

²¹¹ Ibid:8.

²¹² Ibid:8.

²¹³ [Ex/In - Ut av kriminalitet, inn i samfunnet - Oslo kommune](#)

bedring av levekår. Prosjektet var et samarbeidsprosjekt mellom flere ulike instanser, og hadde en rekke interessenter. Deltakerne som ble tatt med i prosjektet måtte være motivert for endring, være mellom 18 og 25 år, ha bosted i Bydel Søndre Nordstrand ved innsettelse og ha minimum seks måneder igjen av soning i fengsel.²¹⁴

Erfaringene fra prosjektet var følgende:

- Glippsonene mellom Kriminalomsorgen og kommunens tjenester er mange.
- Målgruppa har liten eller ingen erfaring med et «normalt» voksenliv, og har dårlige forutsetninger for å kunne benytte seg av kommunale tjenester.
- Jobb/aktivitet, bolig og gjeldshåndtering er kjernepunkter som må adresseres for at de unge voksne skal kunne komme inn i samfunnet.
- Evalueringen av prosjektet viser at EX/IN bidrar til å redusere antallet tilbakefall til kriminalitet blant deltakerne. Enkelte har ingen tilbakefall i prosjektperioden. EX/IN har bidratt til å øke levekårene og hverdagsmestringen til deltakerne, blant annet gjennom å bidra til at deltakerne har tilgang på fastlege, rusbehandling og arbeidsrettede tiltak.²¹⁵

EXIN Oslo

EXIN OSLO er et tilbud til voksne som ønsker en vei ut av kriminalitet, som organiseres av SaLTo. Det retter seg mot personer bosatt i Oslo i alderen 18-30 år, som ønsker å forlate kriminalitet, kriminelle nettverk eller miljøer. Det er mulig å ringe anonymt for å få informasjon om tilbudet, som kan kontaktes både før og etter en straffereaksjon. Målet med EXIN er å hjelpe å finne en vei ut av kriminalitet, ved ukentlige møter og utarbeidelse av en felles plan for å skape en positiv fremtid. EXIN Oslo har også utarbeidet en informasjonsbrosjyre som gir nærmere informasjon om tiltaket.²¹⁶

²¹⁴ Ibid.

²¹⁵ Se sluttrapporten [Uttesting av mal for sluttrapport i Områdesatsingene i Oslo](#), evalueringsrapporten [Evalueringsrapport EXIN Søndre Nordstrand.pdf](#) og veilederen som ble utarbeidet [Veileder EXIN Søndre.pdf](#) for prosjektet.

²¹⁶ [Få hjelp ut av kriminalitet - Sosiale tjenester - Oslo kommune](#). Se [Exin Oslo brosjyre.pdf](#)

VEDLEGG 3: HVA SIER FORSKNINGEN OM BARNE- OG UNGDOMSKRIMINALITET?

Mange forskere og eksperter på barne- og ungdomskriminalitet påpeker er at det som kan sees som en fellesnevner for barn og ungdom som blir involvert i kriminalitet er *utenforskap*.²¹⁷ Flere forskningsmiljøer i Norge forsker på barne- og ungdomskriminalitet, og her presenterer vi et lite utvalg.

NIBR og NOVA, Oslo Met

Oslo Met har igangsatt en egen strategisk satsing for inkludering av barn og unge.²¹⁸ Et av prosjektene i denne satsingen berører tematikker som er relevant for arbeidet med å redusere og forebygge ungdomskriminalitet. Dette forskningsprosjektet utforsker tillit- og mistillitsrelasjoner mellom ungdomsbefolkning og offentlige tjenester i utsatte områder. Bydel Alna er en av tre utvalgte bydeler i Oslo med levekårsutfordringer, høy andel etniske minoriteter og omdømmeproblematikk. Se prosjektsiden hos Oslo Met/NOVA for mer informasjon om dette prosjektet.²¹⁹

Velferdsinstituttet (NOVA) ved Oslo Met, og NIBR foretok i 2022 en evaluering og følgeforskning av tiltak mot ungdomskriminalitet i Oslo. Se Vedlegg 1 for nærmere informasjon om følgeforskningen av Medborgerskapsprosjektet i bydel Alna som ble gjort av NIBR og Oslo Met/NOVA i perioden 2020-2022. I denne følgeforskningen utviklet NIBR og NOVA ved Oslo Met kunnskap om kriminalitetsforebyggende arbeid gjennom å belyse hvordan, og i hvilken grad, tre spesifikke kriminalitetsforebyggende tiltak bidrar til å forebygge og redusere kriminalitet og til å styrke ungdom og familiers relasjoner og

²¹⁷ Seminar/webinar arrangert 15.08.24 av NUBU på Arendalsuka 2024; Hvordan forebygger vi ungdomskriminalitet?

²¹⁸ [OsloMet si satsing på barn og unge - OsloMet](#)

²¹⁹ [Utforsking av tillit- og mistillitsrelasjoner mellom ungdomsbefolkning og offentlige tjenester i utsatte områder \(Ungtillit\) - OsloMet](#)

utviklingsbetingelser. Se NOVA rapport 2022:8 for nærmere informasjon om denne følgeforskningen.²²⁰

Nasjonalt utviklingssenter for barn og unge (NUBU)

Nasjonalt utviklingssenter for barn og unge (NUBU) jobber for å gi utsatte barn og unge bedre forutsetninger for en god oppvekst. NUBU fremhever to metoder i arbeidet med å forebygge ungdomskriminalitet. Den ene er Multisystemisk terapi (MST), som er et frivillig hjemmebasert behandlingstiltak for familier med ungdom mellom 12 og 18 år som har vist gode resultater i Norge og internasjonalt. Denne metoden kan være aktuell for ungdommer som sliter med utfordringer knyttet til relasjoner til familie, skole og nærmiljø, noe som kan gi utslag i form av fysisk eller verbal aggresjon, hærverk, rusproblemer, skolefravær eller at de har venner som har uheldig innflytelse på dem. MST kan derfor for noen ungdommer være et alternativ til flytting ut av hjemmet. Se NUBUs websider for mer informasjon om dette tiltaket.²²¹

Den andre behandlingsmodellen NUBU har utviklet til arbeid med å forebygge ungdomskriminalitet er Relasjonsfokusert familieterapi (RFT). Dette et hjelpetiltak for familier hvor en ungdom i alderen 11 til 18 år viser bekymrende atferd som vanskeliggjør samspillet i ungdommens familie og/eller nettverk. De har erfart at ungdommens utfordringer i relasjoner til familie, skole og nærmiljø kan komme til uttrykk i form av høyt konfliktnivå og aggresjon, skolefravær, rusproblemer eller venner som har dårlig innflytelse på dem. I RFT sees ungdommens utfordringer i sammenheng med hvordan alle familiemedlemmer gjensidig påvirker hverandre, og at en styrket samhandling innad i familien vil styrke familiens og ungdommens positive utvikling også utenfor familien. Se NUBUs websider for mer informasjon om denne behandlingsmodellen.²²²

Juridisk fakultet/Samfunnsvitenskapelig fakultet, Universitetet i Bergen

Et forskningsprosjekt i samarbeid mellom Juridisk fakultet og Det samfunnsvitenskapelige fakultet ved Universitetet i Bergen har fått støtte til et femårig et prosjekt som skal vurdere hvordan rettighetene til barn og unge

²²⁰ [ODA Open Digital Archive: Forebyggende tiltak mot ungdomskriminalitet i Oslo kommune. Følgeforskning og evaluering](#)

²²¹ [Multisystemisk terapi \(MST\) | Nasjonalt utviklingssenter for barn og unge](#)

²²² [Relasjonsfokusert familieterapi \(RFT\) | Nasjonalt utviklingssenter for barn og unge](#)

som begår kriminalitet best kan beskyttes, samtidig som samfunnets behov for sikkerhet ivaretas.²²³

Forskningsprosjektet PROTECT skal undersøke hvordan en kan balansere hensynet til barns rettigheter med samfunnets behov for beskyttelse mot alvorlig kriminalitet. Prosjektet vil studere skjæringspunktet mellom barnevern og strafferettssystemet. PROTECT er tverrfaglig, og kombinerer innsikter fra statsvitenskap, rettsvitenskap og sosialt arbeid. Se UiBs prosjektsider for mer informasjon om prosjektet.²²⁴

NTNU

En doktorgrad ved NTNU av psykologspesialist Harald Kanestrøm fra 2024 har sett på hvilke faktorer som driver ungdom inn i kriminalitet, og hvordan forebygging kan gjøres gjennom målrettede tiltak. Studien hans ser på risikofaktorer hos ungdom som mottar behandling i barnevernsinstitusjoner grunnet alvorlig og gjentatt kriminalitet, rusmisbruk og annen normløs atferd.

Studien hans viser at de som plasseres etter «tvangsparagrafene» i barnevernsloven har komplekse behov, hvor disse barna bærer med seg mange risikofaktorer, ofte fra ung alder. De fleste har hatt hjelpetiltak fra barnevern, oppfølgingsteam og psykisk helsevern. Kanestrøm mener dette en påminnelse om at det er en vond sirkel som er vanskelig å bryte, og at det er utfordrende å adressere de komplekse årsakene til ungdomskriminalitet. Han fremhever viktigheten av et forebyggende perspektiv med langsiktig oppfølging og målrettede hjelpetiltak hvor innsatsen rettes inn mot å redusere risikofaktorer og øke beskyttelsesfaktorer.²²⁵

Studien hans finner at gjentatte lovbrudd, antisosiale holdninger, svak selvregulering og aggressive handlingsmønster er risikodrivende. Disse forsterkes av problemer på skole, utenforskap, fravær av positive rollemodeller og problematiske familierelasjoner. Jo flere risikofaktorer, desto større sjanse for voldskriminalitet og andre lovbrudd. Han mener at intensiteten på hjelpetiltakene derfor må justeres etter risikonivå. Med riktige

²²³ [UiB får 12 millioner kroner til forskning på rettighetene til barne- og ungdomskriminelle](#)

²²⁴ [PROTECT | UiB](#)

²²⁵ [Nye funn: Slik kan vi redusere og forebygge ungdomskriminalitet - Kunnskap om barn og unge fra RKBU og RBUP](#)

verktøy kan man kartlegge hvilke faktorer som er i spill hos den enkelte, skreddersy innsats etter risikoprofil og deretter måle progresjon over tid.²²⁶

Kunnskapsoversikt om kriminalitetsforebygging i Norge

Forskningsavdelingen ved Politihøgskolen laget i 2018 en kunnskapsoversikt over hva som kjennetegner norsk forskning på barne – og ungdomskriminalitet. Dette resulterte i rapporten [Kriminalitetsforebygging på norsk: En kunnskapsoversikt](#) av Siv Rebekka Runhovde og Pernille Erichsen Skjevrak. Denne rapporten presenterer norsk forskningslitteratur om forebygging av kriminalitet, men også forebygging av adferd og risikofaktorer der kriminalitet på sikt er ett av flere mulige utfall. Rapporten løfter fram hvilke strategier og metoder som anvendes i det forebyggende arbeidet på tvers av en rekke kriminalitetsområder, sentrale utfordringer på feltet samt hva forskningen sier når det gjelder direkte og indirekte effekter av kriminalitets forebyggende arbeid. Rapporten identifiserer også kunnskapsunderskudd på feltet ved å synliggjøre områder hvor forskning på kriminalitetsforebyggende innsats er begrenset.²²⁷

Det brottsforebyggende rådet (Brå) - Sverige

[Det brottsforebyggende rådet \(Brå\)](#) i Sverige jobber for å minske kriminalitet og øke tryggheten i samfunnet. Brå har gitt ut flere rapporter om barne- og ungdomskriminalitet. I rapporten [Barn under 15 år som begår allvarliga brott](#) fra 2025 viser de til at de fleste barn under 15 år som etterforskes for alvorlig kriminalitet befinner seg i et omfattende og komplekst problembilde med risikofaktorer på flere livsområder. Ni av ti av disse barna er også tidligere kjent av sosiale tjenester, og problemene blir særskilt omfattende for de barna som er involverte i kriminelle nettverk.²²⁸

Rapporten [Barn och unga i kriminella nätverk](#) fra 2023 beskriver hvordan ungdommer, ofte i 16-årsalderen, rekrutterer yngre inn i kriminalitet. Den beskriver hva som motiverer denne rekrutteringen, hvilke typer kriminalitet barn og unge som blir involverte i kriminelle nettverk begår, hvordan barn og

²²⁶ Ibid.

²²⁷ <https://phs.brage.unit.no/phs-xmlui/handle/11250/2507671>

²²⁸ <https://bra.se/rapporter/arkiv/2025-06-18-barn-under-15-ar-som-begar-allvarliga-brott>

unge blir styrt i disse nettverkene, og hvordan de avanserer, samt hvilke muligheter de har til å forlate kriminelle nettverk.²²⁹

Brå har også publisert en rapport i 2025 om foreldre i Stockholm, Malmö og Gøteborg og deres bekymringer for at deres barn skal bli rekruttert til gjengkriminalitet, [Storstadsföräldrars oro för gängkriminalitet](#). Undersøkelsen som ble gjort for denne rapporten viste at hver femte forelder hadde en stor uro for at deres barn ville bli kontaktet av en kriminell gjeng.²³⁰

Brå har også laget en kunnskapsoversikt fra 2024 om [alder, kriminalitet og kriminelle karrierer](#). I denne oversikten har de sett på hvor vanlig deltakelse i kriminalitet er i ulike aldergrupper, hvor mange som slutter å begå kriminalitet som ungdommer, og hvor mange som fortsetter med kriminalitet som voksne.²³¹

²²⁹ <https://bra.se/rapporter/arkiv/2023-11-01-barn-och-unga-i-kriminella-natverk>

²³⁰ <https://bra.se/rapporter/arkiv/2025-09-24-storstadsföräldrars-oro-for-gängkriminalitet>

²³¹ <https://bra.se/rapporter/arkiv/2024-02-28-forskning-om-alder-och-brott-samt-dess-betydelse-for-brottsprevention>